

EUGLENA

PB-PP|B-37037
BELGIE(N) - BELGIQUE

**JAAR
GANG 38
NR. 3**

Jaargang 38 nr. 3 - Afgiftekantoor Gent X - P 602287 - V.U. Veerle Cannoot, Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent

LENTE 2018

DRIEMAANDELIJKS NATIONAAL TIJDSCHRIFT VAN JNM

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel.

Lid worden

Surf naar www.jnm.be/lidworden en vul het inschrijvingsformulier in.

Nieuwe leden betalen maar 5 euro.

Lid blijven

Surf naar www.jnm.be en meld je aan.

Surf dan naar “mijn gegevens” (rechts bovenaan).

- 18 euro voor piep-, ini- & gewone leden, geboren in 1992 tot en met 2010

- 18 euro voor steunleden (je krijgt ook een abonnement op Euglena)

- 36 euro voor instellingen, bibliotheken, scholen... (je krijgt een abonnement op Euglena + Kikker)

Contacteer ons

Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 45 afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in bovenaan op jnm.be en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.

Op nationaal niveau wordt de werking gedragen door het hoofdbestuur. Dat zijn ongeveer 70 vrijwilligers die zich in negen werkgroepen en ploegen inzetten. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur op jnm.be/hb.

Het hoofdbestuur en de afdelingen worden ondersteund door zes personeelsleden op het nationaal secretariaat in Kortrijksepoortstraat 192 in Gent.

Heb je een administratieve vraag, mail dan info@jnm.be of bel 09 223 47 81.

Werken mee aan dit nummer:

Sofie Aerts, Mathias Balcaen, Femke Batsleer, Sander Bruylants, Elise De Meulenaere, Jakob Ghijs, Bavo Josephy, Jeroen Rappé, Warre Schauwvlieghe, Anna Schneider, Simon Schowanek, Ward Tamsyn, Elias Van Bruyssel, Jorn Van de Velde, Jakob Vandevoorde, Willem Van Echelpoel, Elise Van Kerckhove

Vormgeving en illustraties: Myrthe Van Rompaey

Cover foto: Laura Van Acoleyen

INHOUDSTAFEL

Afdeling in de kijker.....4 - 5

JNM fotowedstrijd.....7 - 13

Natuurstudie in de winter.....14 - 15

Naya: een voorhoede van de Europese natuur.....16 - 18

Bittere koffie?.....20 - 23

Hoogstamboomgaard.....24 - 25

Congres.....26 - 27

De tirade 2.....29 - 31

Het waarom van Kaas.....32 - 34

De bruggenbouwers.....36 - 38

Die Van Nationaal.....39 - 41

HB-kort.....42

RvB-kort.....43

Norbert in memoriam.....44

Aankondigingen.....45 - 49

Contactpagina.....50

Organigram.....51

Winkelpagina.....52

© Bavo Josephy

Ik herinner me nog een vergadering met de Raad van Bestuur, ergens in het najaar. Oktober, November, zoiets. We keken allemaal naar een groot krijtbord waarop we de plannen voor de rest van het werkjaar hadden uitgetekend. Eén periode maakte ons een beetje bang: de lente. Hoeveel hadden we daar wel niet gepland?

Nu is het dus zover... Help! Dat werkjaar vliegt voorbij! We zijn daar al! Wanneer de hommels* beginnen rondvliegen, doen de bezige bijen van JNM dat ook. Het is een periode van het jaar waarin evenementen, vergaderingen en werkgroepactiviteiten elkaar even snel opvolgen als zotte waarnemingen op een buitenlands natuurstudiekamp.

In je afdeling is het juist hetzelfde. Het voorjaar is het seizoen bij uitstek voor pannenkoekenslagen, wafelbakken of spaghetti-avondjes. We zoeken naar opvolging, sturen de jonge garde (eindelijk nieuwe leiding!) op cursus, en zijn druk bezig met al die piepers en ini's heerlijke activiteiten te bezorgen. Wacht, moeten we niet nog een weekendje organiseren?

Week in, week uit zijn we druk bezig. Jongeren, sommigen met amper ervaring, anderen al helemaal doordrongen van JNM-gedachten. Milieumensen, beheerbeesten, natuurnieuwsgierigen, piepleiding, inleiding, gewoneledenverantwoordelijken... we doen het toch allemaal weer. En ook al is de week van de vrijwilliger al gepasseerd, ik wil iedereen nog eens bedanken. Die zotte inzet is onvervangbaar!

Het voorjaar zal ook voorbij rollen, en voor we het beseffen is het congres er weer. En we willen nog zoveel doen! Wat met onze tijd? Wat met onze plannen? We willen nog zoveel doen! Al die wilde ideeën die we hadden in het begin van het jaar, waar zijn die naartoe? Het lijkt alsof we amper de kans kregen om ze uit te voeren, maar vergis je niet: het voorbij half jaar is er al veel gebeurd. Maar toch willen we nog zoveel doen! Het lijken allemaal kleine stapjes, maar straks zullen we tevreden terugblikken. En het belangrijkste van dat alles: we amuseren ons.

Maar hé, daar om de hoek staat de volgende activiteit alweer te wachten. Ik denk trouwens dat ik ook nog een vergadering voor te bereiden heb. Want we willen nog zoveel doen... Tijd om te knallen!

Jorn,
uw bondssecretaris

**Nu we het toch over hommels hebben. Dat zijn zot stoere beesten. Samen met bijen. Wist je dat we hier nog een hoop soorten hebben? En wist je dat die beestjes het niet zo goed doen? Ze zijn nochtans zo pluizig en, ik geef het toe, ook wel schattig. Misschien is dit voorjaar hét moment om ze beter te leren kennen? Dan weet je ook meteen waarom we ze moeten beschermen, en hoe we dat kunnen doen.*

Of is dat niet helemaal je ding? Of milieu, beheer of natuur je dada is, we staan voor je klaar. Meer nog: op 21 april organiseren de 3 pijlers samen een avondje. Hoe gezellig is dat niet? En dat na de gewoneledendag! Druk of niet, dat wordt super :)

AFDELING DE KIJKER: JNM DEMERVALLEI

In deze rubriek zetten we vier keer per jaar een afdeling in de kijker. Deze editie: Demervallei. Hoe gaat het daar? Wie trekt aan de kar? Wat doen ze? Hoe ziet de toekomst eruit? Wat maakt dat ze staan waar ze staan? Met aan de antwoord-kant: Olga Jongeneele (40), Luka Indeherberg (15) en Eleanor Charlton (17)

Jullie zijn een jonge afdeling, meer nog, een jonge kiemwerking*. Vorig werkjaar startten jullie. Hoe ging dat in zijn werk?

Olga: Mijn man en ik zijn van Diest, waar nog geen JNM-afdeling was en we brachten onze kinderen (piepers) steeds naar de buurafdelingen voor de leuke JNM-activiteiten. Onze vrienden deden dit ook met hun kinderen, maar het was jammer dat de kinderen onderling geen band konden opbouwen omdat ze steeds verspreid zaten in de omringende buurafdelingen: Hageland-Zuiderkempen, Lage Kempen en West-Limburg. We zochten dus een oplossing om dichterbij huis terug een afdeling op te richten. Mijn broer zat altijd in JNM Diest, dus er was vroeger ook een afdeling in onze buurt. We namen contact op met oude sokken en geïnteresseerde ouders om een plan op te stellen en alles liep spontaan. Toen we JNM contacteerden met de vraag of het mogelijk was om een afdeling op te richten, waren ze heel enthousiast. Zeker omdat West-Limburg wilde stoppen en we dus een gat konden opvullen.

Luka: Bij mij begon het eigenlijk met mijn ouders die zeiden: "Zeg, wij moeten altijd zo ver rijden naar jullie afdeling. Zou het niet leuk zijn als er een afdeling in Diest kwam?" Eerst wisten we niet wie ons kon helpen, maar na een paar maanden belden mijn ouders een paar vrienden (waaronder Olga) om er over te komen babbelen. Na een tijdje waren steeds meer volwassenen met kinderen geïnteresseerd en dat was heel fijn. Toen hadden we dus leden en moesten we enkel nog activiteiten organiseren. Daar leerden we elkaar allemaal beter kennen. Eerst kwamen Eleanor en Marie (Wouters) opdagen en nadien kwam Warre (Verhaeghe) er ook nog bij.

Eleanor: Inderdaad! We kwamen in het voorjaar van 2017 enkele avonden samen om elkaar te leren kennen en een activiteit ineen te steken. Het begon eigenlijk heel klein. Ongeveer 10 kinderen kwamen enthousiast onze nieuwe jeugdbeweging ontdekken. Dat gat is intussen al verviervoudigd!

Hebben jullie nu activiteiten voor verschillende leeftijdsgroepen?

O: Momenteel niet. We doen superleuke activiteiten voor piepers die begeleid worden door vijf gewone leden, met de steun van onze (ouders). De paar ini's nemen we steeds mee, maar ze mogen ook zelf invulling geven aan activiteiten. De gewone leden stimuleren we om ook mee te gaan met de Limburgse koepel omdat zij activiteiten organiseren voor 16+.

E: We gaan in het voorjaar wel rond alle scholengroepen in Diest eens wat oudere leden proberen ronselen!

Hoe zijn de 16+ jongeren er bij gekomen?

O: Via via en door mond-tot-mond reclame. Ouders zochten jongeren en als we iemand vonden, vroegen we of ze geen vrienden wilden meenemen.

Hoe heb je JNM leren kennen?

O: Ik zat vroeger bij de Scouts (schaam, schaam) maar mijn broer was JNM'er, dus ik kende JNM al lang. Rond mijn 23e leerde ik mijn man kennen en ook hij zat in de JNM. De laatste jaren heb ik dan een paar kampen meegedaan. Ik was direct verkocht aan de leuke sfeer!

L: Via mijn ouders. Zij zaten vroeger ook bij de JNM.

E: Echt enorm toevallig! Via via hoorden we dat er een nieuwe jeugdbeweging opgestart werd in Diest en dat ze helpende handen zochten om het project vleugels te geven. We hadden al een beetje ervaring als animator, dus de motivatie om een groep schattige kinderen te begeleiden was niet ver te zoeken.

Wat is het leukste aan jullie afdeling?

O: Dat ze werkt! We zijn nu een hechte vriendengroep die leuke activiteiten organiseert voor kinderen. Kinderen blij maken door elke maand een dagje met hen in de natuur te spelen, maakt me zeer gelukkig. Iedereen neemt ook initiatief om het te laten werken.

L: De sfeer, we zijn echt een leuke, gezellige groep.

E: Onze spontaniteit. We zijn een ongelooflijk open en sympathieke jeugdbeweging, iedereen is hier welkom! We organiseren ook maar om de 4 weken een activiteit. Dat maakt het makkelijk voor de kinderen om JNM te combineren met andere activiteiten en het zorgt ervoor dat er altijd een leuke sfeer hangt in de groep omdat iedereen kan komen wanneer hij/zij zin heeft!

Hebben jullie een grappige anekdote voor ons?

E: We hebben een mascotte. Een mooie groene, kikker-knuffel, Kwakus. Na elke activiteit logeert de geliefde knuffel bij een ander kindje. Hij/zij mag Kwakus dan voor de volle 4 weken bijhouden. Dat levert vaak grappige verhalen en een hoop blozende gezichtjes op. Onze Kwakus is een topper!

O: Kwakus is sinds de start van Demervallei ook gedoopt in de Zwarte beek, een beek die door ons werkingsgebied loopt. Hij is nu wel 'iets' bruiner geworden (lacht).

Waar denk je dat jullie binnen twee jaar staan?

O: Hopelijk hebben we dan nog steeds onze vriendengroep! Maar we hopen als ouderen dat tegen dan de gewone leden het overnemen en nog steeds evenveel plezier kunnen maken als nu. We willen dan nog wel van achter de schermen steun bieden maar hopen vooral om met een positieve kijk terug te blikken op de leuke momenten die we nu hebben.

L: Misschien ook meer ini's. En een groot kamp in de zomervakantie.

E: Maar we hebben geen glazen bol natuurlijk ;)

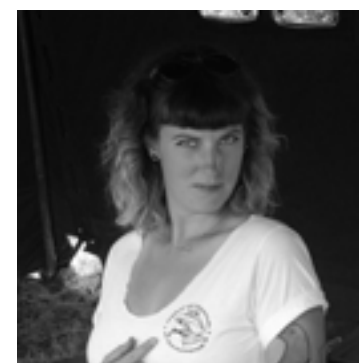

Dag Demervallei, bedankt voor jullie fijne verhaal en de energie waarmee jullie het verteld hebben!

Zin om jouw afdeling hier ook eens te zien staan? Stuur dan een mailtje naar nac@jnm.be waarin je uitlegt waarom je zoveel van je afdeling houdt en wie weet staan jullie hier wel de volgende editie!

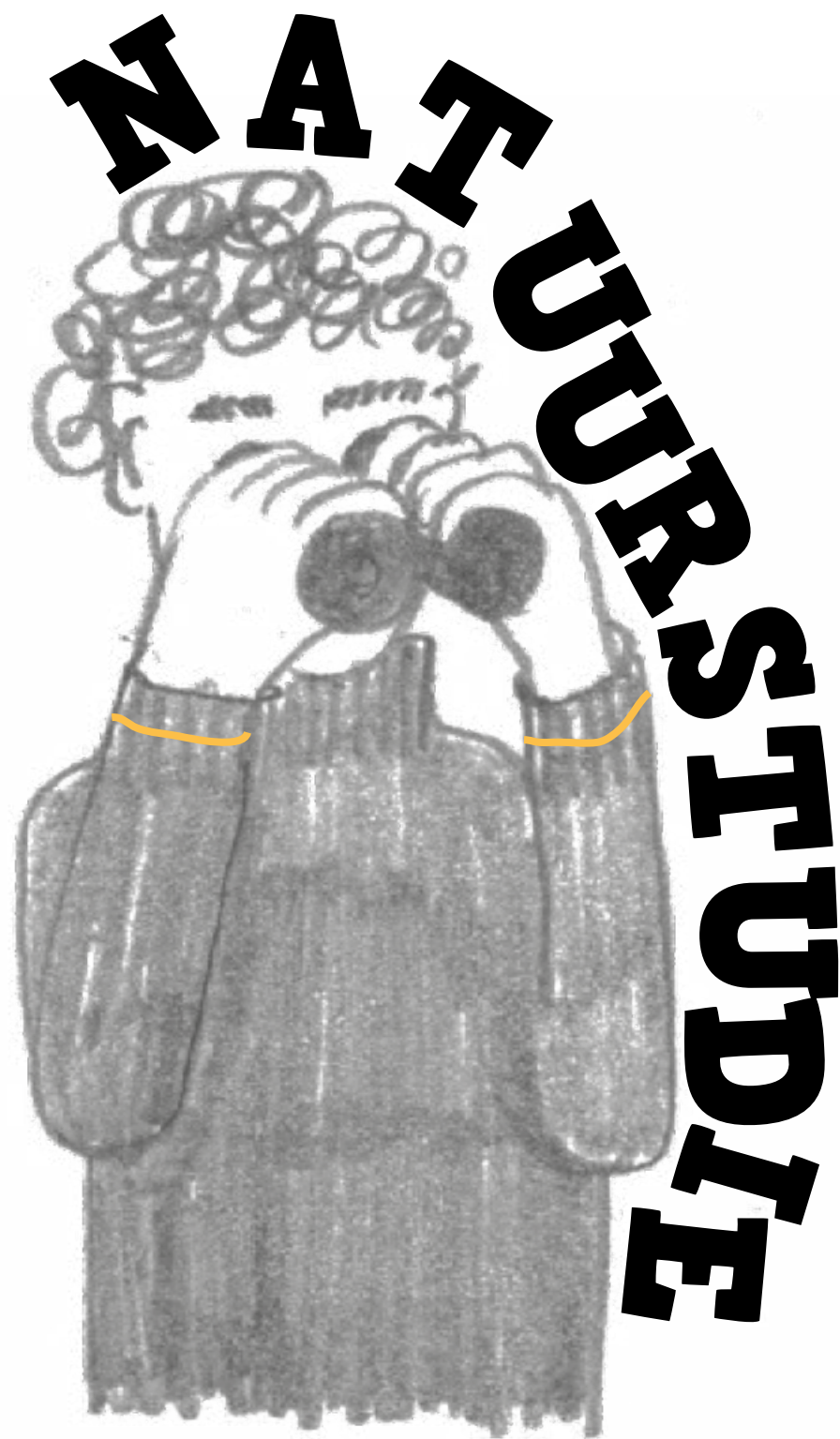
**Kiemwerking (de; v; -en): Een samenwerking tussen JNM en 26+ers (oude sokken, natuurpunter, ouders ...) waar 26+ers tijdelijk meedraaien in een (her)opstartende afdeling, met als doel hier op termijn een autonome JNM-afdeling van te maken.*

door **Anna Schneider**

Foto's: JNM Demervallei

DE JNM-FOTOWEDSTRIJD, EDITIE 2018 LEVERDE OP...

door Bavo Josephy, voorzitter NFWG
(NatuurstudieFotografieWerkGroep)

- ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■
- **235 inzendingen** in 6 verschillende ■
- categorieën en natuurlijk ook winnaars in elke ■
- categorie. De namen, en belangrijker, de bijhorende ■
- foto's, vind je hier.
- Wil je zelf je fotografisch talent wat aanscherpen ■
- (of ontdekken), dan kan je deze zomer mee op ■
- fotografiecursus, ergens diep in het prachtige, ■
- beboste Limburg.
- In het kampenboekje in deze Euglena vind je alle ■
- info die je nodig hebt.
- Blijf ondertussen foto's maken en genieten van de ■
- wonderlijke wereld van de fotografie.
- ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

#1 Aäron Fabrice, Sunset of my dreams

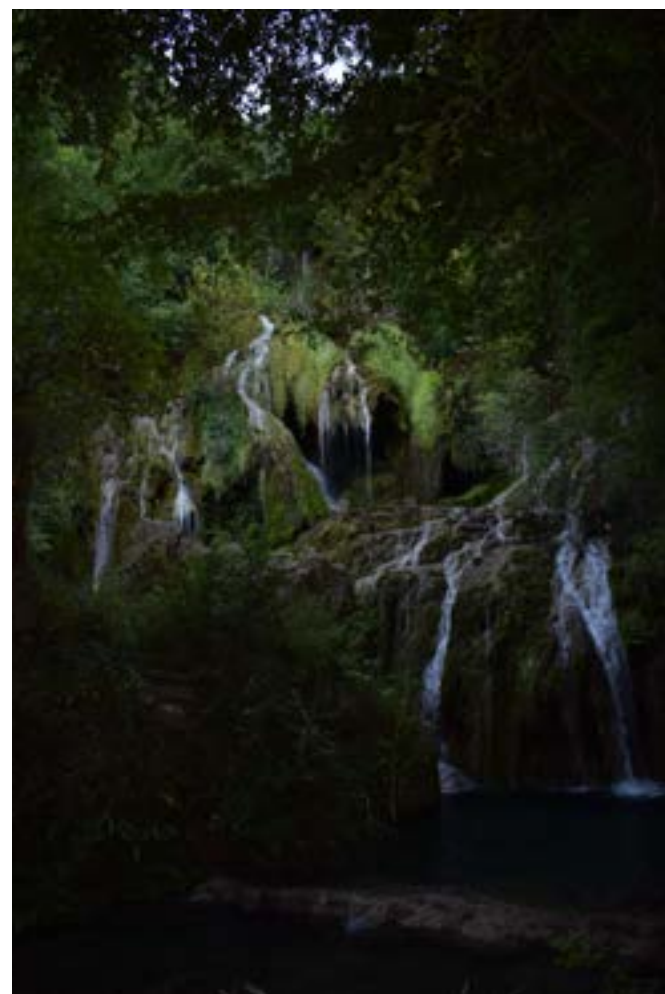
#2 Suzan Demey
Menselijke beschaving aan t zeetje

#1 Laura Van Acoleyen
Puffin Iceland

#3 Sofie Tijskens
Waterval

#4 Ewout De Vos
Alone

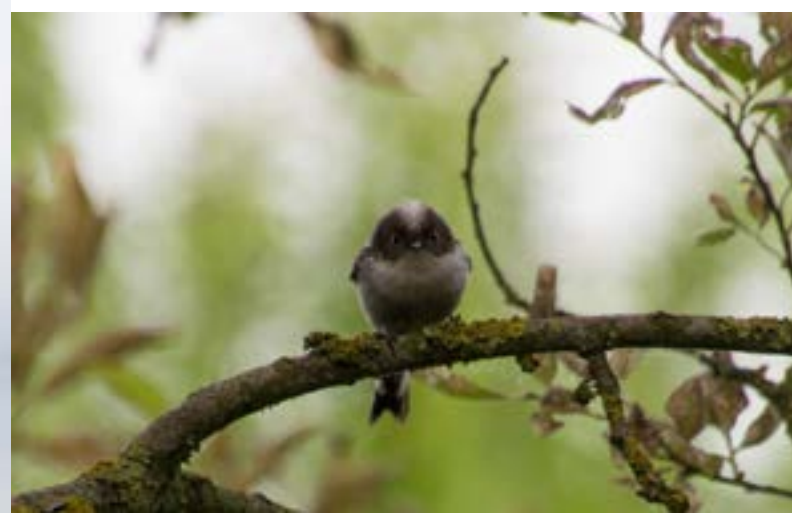
#4 Sander Bruylants
Wassende Drieteenstrandloper

#2 Laurens Danckers
Gaai

#5 Dokus Arys
Alpenkauw

#5 Sofie Tijskens
Mistige morgen

#3 Ewout De Vos
Hallo Daar

#1 Laurens Danckers
Gentiaanblauwtje

**FAUNA
MACRO**

**FLORA &
FUNGI**

#2 Cyr Mestdagh
Entering the light

#1 Laurens Danckers
Zonnedaauw

#3 Seppe Bultynck
Op Weg....

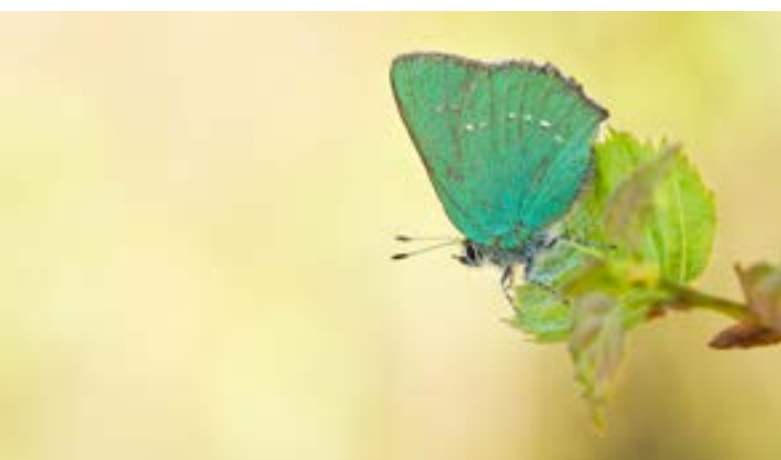
#2 Laurens Danckers
Bont dikkopje

#3 Laurens Danckers
Amethistzwam

#4 Laura Van Acoleyen
Sneeuwkommetjes

#4 Laurens Danckers
Groentje

#5 Seppe Bultynck
Verwikkeld

#5 Cyr Mesdagh
On the edge

ABSTRACT

#1 Suzan Demey
Schattig of dodelijk

PROMO

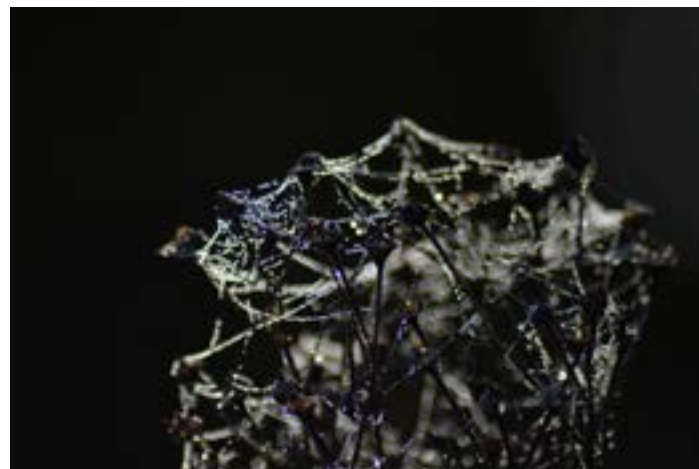

#1 Suzan Demey
Oostende in zicht

#2 Sofie Tijskens
Lichtjes

#3 Laurens Danckers
Moerasparelmoervlinder

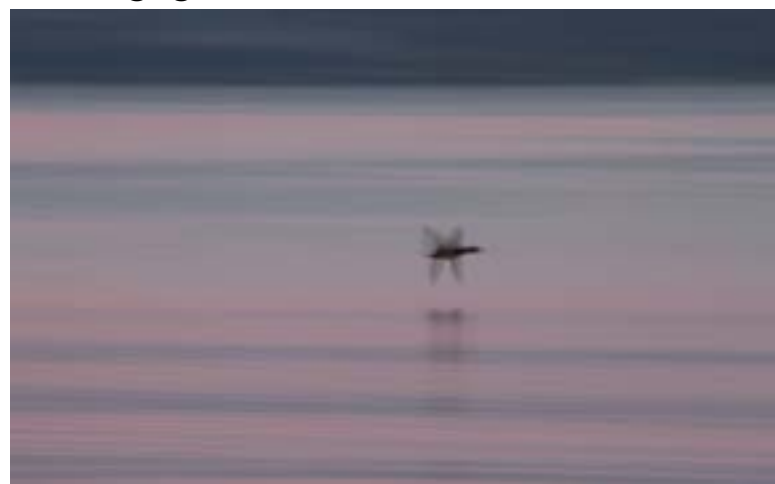

#2 Laura Van Acoleyen
Zonsondergang Cap Blanc Nez

#3 Suzan Demey
Zeemensjes

#4 Sander Bruylants
X-wingfighter

#5 Sander Bruylants
Deep blue sky

#4 Suzan Demey
Elke ezel kan aan
natuurstudie doen!

#5 Bunmi Faniyi
Uitzicht

NATUURSTUDIE KAN ELK SEIZOEN, OOK IN DE WINTER!

Het is grijs en grijs buiten, geen blaadjes aan de bomen, regen, soms wind, koud. Is dat nou een moment om naar buiten te gaan om aan natuurstudie te doen? Nou ja, eigenlijk wel!

Vleermuizen

De winter is hét moment om van dichtbij vleermuizen te zien. Over heel België worden wintertellingen gehouden. In februari kan je jaarlijks met de JNM op Fortentelweekend in Antwerpen en op Bunkertelweekend in Oost-Vlaanderen. Er worden ook tellingen gehouden op andere locaties (mergelgroeves in Limburg, bunkers ter aller lande, nog meer forten, natuurlijke grotten in Wallonië), maar daarvoor kan je best de vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt contacteren om mee te gaan. Probeer niet op je eentje op die plekken vleermuizen te zoeken, overwinterende vleermuizen kunnen niet tegen al te veel verstoring. Vleermuizen zijn ook best moeilijk te herkennen en vragen veel oefening, maar als je met de kenners meeloopt, leer je zeker meteen veel bij!

In de volgende Euglena doen we uit de doeken hoe het er dit jaar aan toe ging tijdens het Fortentelweekend en het Bunkertelweekend.

Vogels

Vogels zijn er natuurlijk altijd! En in de winter durven er ook speciale soorten op te duiken bij ons! Zo waren er deze winter o.a. brilzee-eend, woestijntapuit, kleine en grote burgemeester, dwergaalscholver, blauwstaart en nog veel meer! Hiervoor hou je best waarnemingen.be in de gaten! In je tuin vetbollen ophangen en/of zaad strooien helpt ook al om leuke vogels gade te slaan! Wie weet krijg je wel schattige staartmezen over de vloer of misschien wel een keep! Dit jaar bleek ook een 'invasiejaar' van heel wat vogels die normaal in de taiga* blijven hangen: appelvinken, barmsijzen, (grote) kruisbekken... Zulke invasie-jaren komen om de paar jaar voor, door een combinatie van verminderd voedselaanbod van naaldbomen in de taiga en een goed broedseizoen van deze vogels (waardoor er dus teveel zijn). Op zoek naar voedsel trekken er een pak meer onze richting uit. Wat ook soms leuk is om

te doen in de winter is ganzen gaan spotten. In de polders aan de kust (Uitkerke, Damme, Zuienkerke...) overwinteren heel wat ganzen: kolgans, kleine rietgans, soms eens een roodhalsgans. De eerste twee zijn soms van halsringen voorzien met nummers en cijfers op. Met een telescoop kan je deze aflezen en ingeven op cms.geese.org. Zo kan je zien waar die gans nog allemaal geweest is, wat soms best spectaculair is! En je helpt meteen bij de monitoring van deze beesten!

*Taiga: bos met veel naaldbomen. Komt vooral voor in koudere streken, zoals Scandinavië en Rusland

Dagvlinders scoren

De vorige twee (vleermuizen en vogels) waren vrij voorspelbaar. Maar wist je dat je ook vlindersoorten kan scoren in de winter? Wel dan niet fladderend door een bloemenweitje. Sleedoornpage en eikenpage kan je terugvinden als eitjes. Onderzoek sleedoornhagen die naar het zuiden zijn gericht op kleine witte bolletjes in de stengeloksels. Voor eikenpage moet je laaghangende eikentakken afzoeken, deze keer aan de onderkant van knoppen,

Een franjestaart (links) en watervleermuis (rechts) in een fort rond Antwerpen © Femke Batsleer

Eitje van sleedoornpage © Daan Dekeukeleire

maar deze eitjes zijn bruin en minder goed zichtbaar.

Er zijn ook vlinders die overwinteren als rups, zoals Kleine vuurvler of Groot dikkopje. De inactieve rupsen van Kleine vuurvler zitten op de onderkant van zuringbladeren, die van Groot dikkopje houden zich in gesponnen draden op in het gras. Koolwitjes overwinteren als pop in strooisel. Zo zijn we bijna de levenscyclus van vlinders rond, maar er zijn dus ook imago's (adulten) die overwinteren: dagpauwoog en kleine vos vind je vaak terug op dezelfde plek als de vleermuizen.

Pissebedden

Pissebedden zijn er ook het hele jaar door. Zoek hiervoor onder boomstammen of stenen. Van dichtbij zijn het vaak juweeltjes. Een handige zoekkaart vind je in de JNM-winkel of op spinicornis.be!

Schelpen

Terwijl je toch aan de kust bent om wat vogels te scoren (te 'twitchen'), want daar duiken die vaak op, kan je natuurlijk heerlijke strandwandelingen maken, dicht ingepakt tegen de wind en kou. En wat is er dan leuker dan schelpen rapen? De diversiteit aan grootte, vormen en soorten heb je het hele jaar door! Je kan ze ook gemakkelijk inzamelen en 's avonds op je gemak determineren. Hiervoor bestaan er verschillende goede gidsen, kijk maar eens in de JNM-winkel!

Paddenstoelen

Bij paddenstoelen denken mensen meteen aan de herfst, maar er zijn er ook heel wat te vinden in de winter. Verschillende stuifzwammen, korstzwammen en trilzwammen kan je in dit seizoen terugvinden. Je neus gebruiken bij paddenstoelen is altijd aan te raden! Zo ruikt de ziekenhuisboomkorst naar het typisch ziekenhuis-ontsmettingsmiddel als je erover wrijft!

Hopelijk hebben jullie nu genoeg inspiratie en heb ik getoond dat de winter qua natuurstudie allesbehalve saai is! Maar stiekem verlangen we allemaal toch naar zonnige graslanden vol orchideeën en fladderende vlinders...

door Femke Batsleer

NAYA: EEN VOORHOEDE VAN DE EUROPESE NATUUR

Naya is waarschijnlijk niet de eerste wolf die ons land betrad. In 2011 maakte het programma 'Dieren in nesten' al videobeelden van een vermoedelijke wolf in Gedinne. Daarna bleef het even stil, maar in 2017 waren er opnieuw tekenen dat het dier in het land was: twee Waalse jagers beweerden dat ze een wolf zagen en tegelijkertijd waren er in die regio enkele aanvallen op vee. Het was overtuigend genoeg voor de Waalse overheid om de waarnemingen serieus te nemen.

En dan, op 4 januari 2018, stuikt de jonge wolvin Naya Vlaanderen binnen. De komst van Naya zat er al een tijdje aan te komen. Over heel Europa zien we wolven en andere grote zoogdieren verschijnen op plaatsen waar ze al jaren niet meer voorkomen. Rond de jaren '60 kende de wolf in Europa zijn dieptepunt, teruggedrongen naar de kerngebieden in de Karpaten, Finland, Balkan, Spanje en Italië. Maar sindsdien zaten de meeste populaties weer in de lift. Deze positieve groei leidde zelfs tot het ontstaan van drie nieuwe populaties (Scandinavië, Centraal-Europa en de Alpen).

CANIS LUPUS IN DE VOLKSMOND 'WOLF'

Wolven zijn dieren van het Holarctisch gebied en behoorden tot de carnivoren met het grootste verspreidingsgebied. Je vond ze van de uitgestrekte wouden van Rusland tot de woestijnen van het Arabisch schiereiland en van de Arctische toendra van Canada tot de droogte van Mexico. De slechte relatie met de mens en de vervolging van wolven drong hen terug naar de meer ontoegankelijke gebieden. Dit is zeer duidelijk in Noord-Amerika. Wolven kwamen bij het begin van vorige eeuw nog verspreid voor over heel de Verenigde Staten. Tegen 1960 was de populatie eigenlijk zo goed als uitgestorven met nog enkele populaties rond de grote meren. Maar de opinie van de mens over de wolf begon te keren en zo kon de wolf een comeback maken vanuit Canada.

(Kaart VS) Links naar rechts: Historische verspreiding, verspreiding 1960, verspreiding 1970, huidige verspreiding.

© www.graywolfconservation.org

Dat hebben we voor een groot deel te danken aan strenge Europese beschermingsmaatregelen. Doordat Europa een eind maakte aan de eeuwenlange vervolging krijgen roofdieren als de wolf, de lynx en de beer de kans om zich opnieuw te verspreiden en hun oude leefgebied te herkoloniseren.

Maar er is nog een andere reden. De terugkeer van de wolf wordt ook mogelijk gemaakt door de veranderende mores van de Europese bevolking. Steeds minder mensen werken op het platteland en komen in conflict met de wolf. Dat zorgt ervoor dat mensen langzamerhand positiever beginnen kijken naar grote roofdieren. En een jonge wolvin als Naya plukt daar nu de vruchten van.

Wat Naya interessant maakt, is dat we haar geschiedenis

kennen. Duitse onderzoekers deden haar als pup een GPS-halsband om en volgen haar nu op de voet. Haar verhaal illustreert wat momenteel overal in Europa aan de gang is: jonge wolven verlaten de ouderlijke roedel en gaan op zoek naar een eigen territorium en een partner. Daarbij leggen ze grote afstanden af en komen ze in nieuwe gebieden terecht. Ook Naya maakte die lange tocht. In totaal heeft ze zo'n 700 km afgewandeld sinds ze haar geboorteplaats verliet in oktober 2017. Wat opvalt is dat ze zo'n 500 km door Nederland liep zonder dat iemand er ook maar iets van merkte. Bij tijden van schrijven, zag zelfs nog niemand in België haar. Het is best ironisch dat de eerste 'zekere' wolf in België voorlopig nog door niemand is waargenomen. Het doet dromen over wat er nog allemaal passeert.

De Europese wolf

Bij wolven wordt meestal aan het noorden gedacht maar in Europa komt de wolf (recent) vooral vanuit het oosten. Finland en het aangrenzende Russisch Karelië waren het kerngebied van de wolf in Noord-Europa, maar deze populatie leidde dan tot het ontstaan van de Scandinavische populatie. Kijk je naar aantallen van deze twee, dan zie je dat dit eigenlijk niet zo hoog is. De grootste Europese populaties vind je eerder in de Karpaten en de Balkan. En Spanje! Misschien niet direct een soort die je daar verwacht, maar het noordwesten van Spanje kent een aanzienlijke wolvenpopulatie van om en bij de 3000 individuen.

Binnen Europa onderscheiden we 10 populaties wolven. Als we naar de trends van deze populaties kijken, valt het op dat populaties die recent ontstaan zijn een stijging tonen in aantal wolven.

Verspreidingskaart:

© de Groot et al., 2016: https://www.researchgate.net/figure/284169266_fig4_Figure-1-Distribution-of-the-grey-wolf-in-Europe-Colours-indicate-permanent-wolf

De komst van Naya roept meteen heel wat vragen op. Niet het minst of er nog wel plaats is voor roofdieren in Vlaanderen. Uiteindelijk zal Naya die vraag zelf moeten beantwoorden, maar het feit dat ze na zo'n omzwerving bijna drie weken in Vlaanderen blijft plakken, suggereert dat ze het hier redelijk naar haar zin heeft. Wolven leggen gemakkelijk 50 km per dag af. Als Vlaanderen haar was tegengevallen, had ze zich wel uit de voeten gemaakt.

Voor wie wolven enkel associeert met donkere sprookjesbossen is het misschien een verrassing dat er plots een wolf opduikt tussen de Vlaamse lintbebouwing, maar het is minder tegenstrijdig dan je zou denken. Weinig mensen weten het, maar er leven dubbel zoveel wolven in Europa als in de lagere 48 staten van de VS, ondanks dat Europa maar half zo groot is en er dubbel zoveel mensen wonen. Wolven zijn erg flexibel en kunnen zich aanpassen aan een hele hoop omstandigheden, zolang er voldoende rust en eten voorhanden is. De echte kwestie is dus niet of er plaats is voor de wolf, maar of wij plaats willen maken.

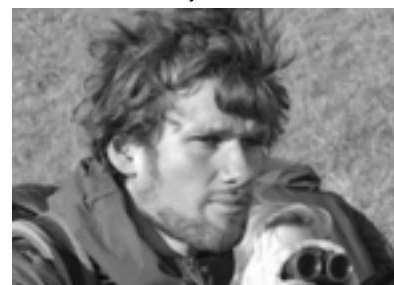
De wolf in Vlaanderen is mogelijk, maar we moeten er opnieuw mee leren samenleven. Wolven blijven roofdieren en die zorgen nu eenmaal voor conflict. Vraag dat maar aan de Franse schapenboeren. Daarom moeten we als maatschappij zo snel mogelijk op zoek naar oplossingen om het samenleven met de wolf zo vlot mogelijk te laten verlopen. En dat gebeurt best vooraleer de wolf zich permanent in België vestigt. We moeten boeren leren hun vee te beschermen. We moeten wandelaars leren dat wolven geen gevaar betekenen voor de mens. We moeten rust en ruimte creëren... maar bovenal begrip.

Er is geen beter moment om die discussie op gang te trekken. Als geen ander is Naya het gezicht van de veranderende Europese natuur. Ze is de voorhoede van de wildernis die het Europese continent heropeist. Het is slechts een kwestie van tijd voor de volgende wolf onze landsgrenzen oversteekt. Laat Naya een wake-up call zijn: de wolf staat voor de deur, en we zijn er maar beter op voorbereid.

door **Simon Schowanek**

en **Sander Bruylants**

BITTERE KOFFIE?

Op wereldschaal worden er per dag zo'n 2,25 miljard kopjes koffie gedronken. De kans is dus groot dat jij er daar vandaag al eentje van gedronken hebt. Wie weet drink je nu een tas koffie terwijl je door de Euglena bladert. Met die koffie in je hand voel je je meteen aangesproken. Er is niets mis met koffie, toch? Echt niet? Terwijl je verslaving je dat als een duiveltje op je schouder toefluistert, besef je als JNM'er dat het moeilijk moet zijn om elke dag zoveel tassen koffie te voorzien zonder ergens schade toe te brengen. Maar hoe zit het werkelijk met koffie? En wat zal de veranderende wereld met onze koffie doen?

Koffie: de basis

Zoals een heerlijk verse espresso het vereist, beginnen we hier ook rustig. Koffie is een plant van de familie van de Rubiaceae (sterbladigen), die jullie wellicht kennen van kleefkruid (probeer daar alsjeblieft geen koffie van te maken). Al is 'plant' veel gezegd. Er zijn twee belangrijke soorten koffie. De eerste is *Coffea arabica*, die ons van arabica koffie voorziet. Die is meestal lekkerder dan de tweede, *Coffea canephora*, beter bekend als 'robusta'. Van deze tweede wordt de goedkope koffie uit de automaat gemaakt. Bij de betere koffiebar vind je meestal arabica, al is het net zo goed mogelijk om goede robustabonen te kweken en dus goede robustakoffie te serveren.

Tegenwoordig wordt over heel de wereld koffie geteeld, van Colombia en Brazilië tot Vietnam en Indonesië, maar oorspronkelijk komt koffie uit Ethiopië. Pas in de 16e eeuw besloten enkele Arabieren om deze toffe plant (en vooral de daarbij horende drank) te exporteren, wat snel tot een wereldwijd succes leidde. Neem dat succes maar letterlijk: koffie is een van de meest verhandelde grondstoffen, vooral in ontwikkelingslanden. Zo is het in Burundi goed voor 59% van de export. De echt grote spelers zijn echter niet de Afrikaanse landen, waar koffie oorspronkelijk geteeld werd, maar de al eerder genoemde landen zoals Brazilië (wereldwijd de grootste exporteur), Vietnam (een belangrijke robusta-exporteur) en Indonesië (derde grootste exporteur). Alle landen samen zijn goed voor zo'n 8 miljoen ton koffie en miljoenen mensen die in de koffie-industrie werken.

Deze cijfers zijn niet alleen indrukwekkend, ze doen je ook stilstaan bij een aantal vragen: waar schuilt de impact van de koffie? Hoe zal deze gigantische industrie reageren op klimaatverandering? En kan jij er zelf een zekere invloed op uitoefenen?

Koffie maken zoals een echte barista

We lengen de espresso aan en gaan voor een echte americano in de koffieplantages van Brazilië. "Koffieplantages, wat is daar verkeerd aan?", denk je misschien. Het makkelijke antwoord is 'veel', maar dat is te voor de hand liggend. In principe kun je de teeltwijze van koffie zelfs amper een plantage noemen. Koffie, als struik, groeit in natuurlijke omstandigheden bijzonder graag in het bonte gezelschap van vele andere planten. Koffie wordt dan ook vaak geteeld in agroforestry-systemen - het ene al wat natuurlijker dan het andere - waar de hogere bomen voor schaduw zorgen en de andere planten verschillende diersoorten aantrekken die op natuurlijke wijze aan plaagbestrijding kunnen doen. Een heel systeem dat de koffie omringt zoals de melk dat doet in een goede latte. Of gewoon een systeem dat naar biologische landbouw neigt.

Koffieplant

Helaas hebben de barista's van de wereldwijde koffie-industrie meer en meer door dat deze mix nogal veel werk vraagt en dat koffie efficiënter geproduceerd kan worden. Een beetje zoals de goedkope koffie uit die ene automaat, waarbij je twijfels hebt over de chemische stoffen die ze erbij doen, worden meer en meer koffieplanten geteeld in onbeschaduwde teelten, koffiemonoculturen. 'Meer en meer' is hierbij verkeerd uitgedrukt: wereldwijd wordt nog maar 24% van de koffie (of 1/4de) beschaduwd geteeld, waar dit in 1996 nog 43% was. Deze stijgende intensivering volgt de groeiende vraag naar koffie en de stijgende productie in Zuid-Amerika en Zuid-Oost-Azië. In landen als Brazilië, Vietnam en Indonesië, dus. Dit gebeurt voornamelijk met robustakoffie, die de volle zon goed kan verdragen en door de meer geijkte landbouwtechnieken een hogere productie haalt, zonder in te boeten aan smaak. Wat houden deze meer geijkte landbouwtechnieken in? Aangezien de koffie het moet stellen zonder de rijke leefomgeving van het woud, is extra input onder de vorm van bemesting en bestrijding van plagen die koffie kunnen treffen, onontbeerlijk. Het verlies aan biodiversiteit door de omschakeling naar onbeschaduwde teelt is dan ook gigantisch. Dit hoeft niet te verbazen: het gaat hier over een de facto ontbossing. Heel het systeem wordt dus omgegooid, wat op korte termijn misschien tot winst leidt, maar op lange termijn verre van duurzaam is. De bodems waarop koffie geteeld wordt, zijn vaak niet in staat om deze teelt lang vol te houden zonder nieuwe inputs. Uiteindelijk zal de plantage dus ophouden winstgevend te zijn, wat betekent dat nieuwe gronden gezocht moeten worden.

Het spreekt voor zich dat zo'n systeem op termijn niet houdbaar is. Zeker niet wanneer andere factoren nog meer roet in het eten gooien, zoals klimaatverandering...

Klimaatverandering: de koffiebar moet dicht?
Klimaatverandering: we kennen het ondertussen allemaal wel. Veranderende weerspatronen, hogere temperaturen, meer droogte hier... en meer regen daar... Voeg daar insecten bij die migreren naar andere gebieden, ziektes die uitbreiden, en je hebt een lekker soepje, waar de koffieplanten onder zullen lijden. Koffie is een gevoelige plant die hoge eisen stelt aan zijn omgeving. De temperatuur is voor de meeste zones waarin hij groeit optimaal tussen de 600 en 1900m boven de zeespiegel, afhankelijk van de concrete lokale situatie. Zo'n gebieden zijn gelukkig voldoende voorhanden, maar koffie bloeit maar 48u en de wereldwijde teelt is gebaseerd op een beperkt aantal planten uit Ethiopië, wat de genetische diversiteit niet ten goede komt. De grotere stress door klimaatverandering laat zich dus wel degelijk voelen. Zelfs in die mate dat de vraag gesteld wordt of we van een 'peak coffee' gaan moeten spreken: een punt waarna de koffieproductie onherroepelijk zal zakken. Volgens sommigen zijn we dat punt zelfs al gepasseerd.

Maar moeten we werkelijk vrezen voor de toekomst van onze fika's en andere koffiepauzes? Onderzoek probeerde dit in kaart te brengen. Zoals te verwachten valt, is onze koffieproductie in groot gevaar. Hoewel er regionaal sterke verschillen zijn, en kleine verliezen soms wel gecompenseerd worden door gebieden waar de groei zou verbeteren, is er globaal een verlies. Zo zou de productie van arabica in Brazilië met 25% kunnen dalen tegen 2050 als er geen maatregelen genomen worden. Helaas knelt net daar het schoentje. De invloed van het klimaat verschilt namelijk niet alleen regionaal, maar ook in hoogte. Een gemakkelijke optie om het verlies aan grond tegen te gaan is dus de koffie hoger gaan planten. Iedereen die een berg kent, weet echter dat deze ook eindig is. De beschikbare ruimte verkleint dus. En de ruimte die er dan toch is, is al in gebruik: de gevolgen voor de lokale bevolking en de biodiversiteit kunnen enorm zijn, zeker als men de al eerder vermelde onbeschaduwde teelttechnieken gebruikt. Het hogerop zoeken lukt sowieso niet overal. In Brazilië wordt de koffie al geteeld op plateau's en zijn er geen extra bergen in zicht.

Wat kan er nog gedaan worden? Een stabiel systeem is het belangrijkste. De beschaduwde teelten zijn veel robuuster en kunnen wel tegen een stootje. Helaas zijn de intensieve koffietelers hier niet zo'n fan van, omdat dit de mechanisering beperkt. Er zijn ook meer technische oplossingen, die in het beste geval gecombineerd worden met de (meer) biologische teelttypes. Zo zou je voor hybrides kunnen kiezen, waarbij verschillende koffiesoorten gecombineerd worden, bijvoorbeeld door te enten. Of er kunnen nieuwe variëteiten ontwikkeld worden. Helaas duurt dit op z'n minst enkele jaren en is de kennis hiervoor lokaal zelden beschikbaar. Om echt te werken, zou hier internationaal op ingezet moeten worden, waarbij de duurzaamheidsgedachte centraal staat.

De laatste oplossing is wellicht de meest eenvoudige: overschakelen naar robusta. Hoewel deze soort momenteel minder populair is, vanwege de bitterheid, is ze beter bestand tegen klimaatverandering. De vraag is of iedereen dit zal kunnen smaken, verslaafd als we zijn aan onze arabica's.

Kortom: de gevolgen zouden wel eens enorm kunnen zijn. Verschillende landen hangen af van de koffieteelt, en inadequaat reageren kan niet alleen voor een grote toename aan ochtendhumeuren zorgen, maar ook het inkomen van miljoenen mensen, de biodiversiteit in vele zuidelijke landen en gewoonweg hele gemeenschappen bedreigen. Dáár word je pas humeurig van.

Neem misschien nog een koffietje om ervan te bekomen.

WIST-JE-DATJES:

- 1 'KOFFIE' IS VAN HET ARABISCH VIA HET TURKS NAAR HET NEDERLANDS GEMIGREERD. HANDELAARS ALS ZE WAREN, ZORGDEN DE NEDERLANDERS ERYOOR DAT HET DRANKJE IN HET ENGELS GEKEND IS ALS 'COFFEE'
- 2 VOOR HET SLAGGEN VAN DIT ART IKEL WAREN 6 TASSEN KOFFIE NODIG. DAT IS ONGEVEER EEN KOPJE PER 320 WOORDEN.
- 3 DE CAFEÏNE IN KOFFIEBONEN VAN OORSPRONG EEN 'GIFTIGE' STOF IS OM PLANTEN ETENDE SOORTEN AF TE SLAGEN?
- 4 ER NAAST ARABICA EN ROBUSTA NOG ZO'N 120 ANDERE SOORTEN UIT HET COFFIEGESLACHT BESCHREVEN ZIJN?

Echte barista's kiezen de beste koffie
Je handen trillen al van de ontwenningverschijnselen. Zweet parelt op je voorhoofd terwijl je haastig pakken koffie hamstert. Is er hoop voor de nakende apocalyps? Jazeker, die is er. Als JNM'er doe je al je best om klimaatverandering binnen de perken te houden. Doe zo verder! Echter, de temperatuurstijging is al ingezet, dus tegen die extra graad (als het daarbij blijft) moeten we ons wapenen. Hoe doe je dat best?

Eenvoudig: door de juiste koffie te kopen. Tegenwoordig zijn er veel certificaten waardoor je koffie die op een duurzame manier geteeld wordt, kan herkennen. Als eerste kan je voor fairtrade koffie gaan. Hoewel dit voor veel JNM'ers een voor de hand liggende keuze lijkt, is dit nog niet per se de beste. Als het enkel fair trade is, garandeert dit immers enkel dat de boeren een goede prijs kregen voor hun koffie. Impliciet zijn dit vaak wel de mensen die rekening houden met hun omgeving, maar zekerheid heb je niet. Als je koffie koopt die bio én fairtrade is (zoals de meeste koffie in de Oxfamwinkels), heb je al iets meer zekerheid. Al betekent bio niet meteen dat de teelten beschaduwd zijn, enkel dat ze voldoen aan de regels van de biologische landbouw. Een kleine herinnering: geen synthetische pesticiden, geen kunstmest, preventie in plaats van bestrijding van plagen en ziekten en respect voor de natuurlijke omgeving. Je komt dus toch al vrij ver.

Wil je echt zeker zijn dat de teelten zo goed mogelijk het natuurlijke ecosysteem van koffieplanten benaderen, dan is Rainforest Alliance/UTZ (deze twee certificatiesystemen zijn onlangs samen gekomen) de beste keuze. Doordat ze werken met lokale, onafhankelijke certificatiebureau's, hebben ze een zekere betrouwbaarheid. Daarnaast hebben ze regels die alle aspecten van duurzaamheid omvatten: koffie moet beschaduwd geteeld worden, én de boeren moeten een goede prijs krijgen en goed behandeld worden. Hiermee geraak je dus zeker even ver of op sommige vlakken zelfs verder dan met de combinatie van fairtrade & bio.

Wees je dus bewust van de koffie die je koopt, want hoewel een espresso soms weinig lijkt, is de invloed die je er mee kan uitoefenen enorm.

En nu ga ik zelf nog een koffietje halen.

door Jorn Van de Velde

Enten

Enten is een techniek die in de fruitteelt vaak toegepast wordt, vooral bij planten van de Rosaceafamilie (appels, peren, pruimen...). Hierbij wordt een tak of ander deel van de ene soort op de stam van een andere soort of een ander ras geplant, om zo de beste eigenschappen van beide rassen of zelfs soorten te combineren. Hoewel die techniek daar vaak toegepast wordt, is deze bij de koffieteelt veel minder gangbaar.

Verpakkingen

Wat hier niet behandeld is, maar ook een enorme druk op onze leefomgeving legt, zijn de pads en andere verpakte koffies. Zo is er onlangs een campagne begonnen om George Clooney te overtuigen geen reclame meer te maken voor Nespresso, omdat de capsules die zij gebruiken maar zelden gerecycleerd worden. Iets voor een volgend artikel?

Fika

Fika is een Zweedse gewoonte waarbij je even pauze neemt om koffie te drinken en met je collega's of vrienden te praten, vaak met koekjes erbij. Het is daar een echt sociaal gebeuren, en dus niet zomaar 'een koffiepauze'. Er wordt zelfs gezegd dat het bijdraagt aan het succes van verschillende Zweedse ondernemingen, omdat ze de tijd nemen om met elkaar te praten. Gebruik dat maar als argument als je nog eens te lang van je koffie zit te genieten!

ZELF EEN HOOGSTAMBOOMGAARD NATUURVRIENDELIJK MAKEN

In mijn vorige artikels ging ik nogal diep graven naar wat boomgaarden natuurwaardig maakt en hoe boomgaarden deel gingen uitmaken van ons landschap. Dit keer gaat het er heel wat praktischer aan toe en zal ik toelichten welke ingrepen je kan doen om natuurwaarde in een boomgaard te krijgen.

Het toffe aan boomgaarden is dat het een combinatie is van KLE's (kleine landschapselementen) die bijdragen tot corridors en stapstenen voor biodiversiteit. Soms is een boomgaard zelfs een uitermate geschikte habitat voor bepaalde dieren of planten, zoals de eikelmuis, de steenmuis of de hazelmuis, en andere zeldzame en minder zeldzame dieren.

Hagen, heggen, houtkanten en struwelen

Elk van deze elementen ziet er heel anders uit, maar ze bestaan allemaal uit een kluwen van fijne takken waar kleinere dieren zich perfect in kunnen verbergen voor hun predators die in het open veld vrij spel hebben.

Onder **een haag** verstaan we een rij struiken die minstens 1 maal per jaar geschoren worden en die in breedte en hoogte eerder beperkt zijn. Ze werd vroeger als afsluiting rond de weides geplaatst om het vee binnen te houden.

Een heg is zeer gelijkaardig aan een haag, maar wordt minder vaak geschoren en kan dus meer uitgroeien. Dit zorgt er voor dat er meer bloesems en bessen aanwezig zijn dan in een haag.

Een houtkant bestaat vaak uit grotere struiken en bomen en vormt een mantel/zoom (de rand van het bos) zonder dat er bos op volgt. Vaak wordt er naast struiken ook wat doorgaand hout tussen geplant. De hierboven vermelde elementen kunnen eenvoudig aangelegd worden door autochtoon bos plantsoen* te planten, dus plant- en diersoorten die van nature in onze streken voorkomen. Wilde fruitsoorten kunnen ook een tof alternatief zijn in een heg of houtkant en geven bloesems en fruit voor de dieren.

Struweel onderscheidt zich wat van de hierboven beschreven elementen en is wat minder gekend, maar zeker en vast ook de moeite als landschapselement omdat het eigenlijk een overkoepelend begrip is (letterlijk en figuurlijk). Een struweel is namelijk opgebouwd uit houtige gewassen, maar kan zowel aan een haag, heg, houtkant of solitair voorkomen. Het meest gekende voorbeeld zijn bramenkoepels, maar ook koepels van wilde rozen of andere klimplanten kunnen een prachtig struweel vormen. Struwelen worden vaak als wanordelijk gezien en hebben meerdere jaren nodig om zich te vormen. Maar eens ze er zijn, bieden ze een prachtige schuilplaats en hebben ze ook iets mysterieus. Ze verbergen de ingangen van muizen, dassen en konijnen, maar ook kleine vogeltjes maken er hun nesten onzichtbaar en tal van insecten vinden er een geschikt plekje om wat te zonnebaden.

De belangrijkste vereiste om een struweel te creëren is er ruimte voor geven en eventueel wat klimplanten/struiken plaatsen. Dan gaat het gewoon zijn gang. Om ze wat in te tomen kan je de randen eens bijsnoeien, of maaien, om overwoekering tegen te gaan.

* BOS PLANTSOEN: JONGE
BOOMTJES EN STRUIKEN DIE
OPGEKNOEPT ZIJN UIT ZAAI OM
BOSSEN HEE AAN TE PLANTEN

Takkenhopen of -wallen`

Een **takkenhoop** kan functioneren als een kunstmatig struweel. Het kan ook dienst doen als basis om een struweel te laten ontstaan. Daarnaast heb je in een takkenhoop tal van organismen die leven op, onder, of in dode takken. Tegen de tijd dat deze organismen de takken verteerd hebben, kan er een natuurlijk struweel overblijven.

Takkenwallen kunnen dan weer functioneren als een iets 'strakkere' afscherming die je (jaarlijks) aanvult. Hier komen dieren ook graag onder schuilen. Het is bovendien een mooie oplossing om je snoeihout kwijt te geraken.

Dood hout

Je kan takkenhopen van snoeihout maken, maar je kan ook dikker hout gebruiken. In dikker hout leven verschillende soorten kevers en je vindt er ook paddenstoelen op. Naast liggend hout op een stapel kan je er voor kiezen om dode bomen te laten staan of ecologisch te vellen. Dit wil zeggen dat je grote, hoge takken, die kunnen afbreken en een gevaar vormen, vroegtijdig gaat afsnoeien, maar de dikke stam laat staan. Tot een hoogte van 2 à 3m is de kans dat deze stam omvalt en schadde toebrengt zeer klein. In die stam kunnen dan tal van organismen hun thuis vinden, elk met een eigen functie, zoals bijvoorbeeld de afbraak van dood hout. Je kan zo'n stam beschouwen als een gigantisch natuurlijk insectenhotel want in de gangen van de houtkevers komen solitaire bijen bijvoorbeeld hun eitjes leggen. En in de holtes komt al eens een vogel broeden of een vleermuis slapen in de zomer.

Veteranen

Veel van de onderdelen die je bij staand dood hout hebt, vind je ook bij levende veteranbomen. Deze kan je niet zomaar even maken, maar iedere boom kan ooit een veteraan worden mits goed beheer. Veteraanbomen zijn bomen die in hun laatste levensfase zitten. Vaak zijn dit prachtige oude bomen die nog meerdere jaren een paradijs kunnen zijn voor vele organismen, maar ook ons oog strelen in hun grootheid en omvang.

Andere elementen

Naast al deze houtige gewassen kan je natuurlijk ook in het weiland met eenvoudige ingrepen veel doen voor de natuur. Je kan de weide selectief laten begrazen of enkele stukken wat extensiever beheren, door de weide daar enkele maanden gerust te laten. Voor de diversiteit in je grasmat spelen gradiënten een belangrijke rol. Een gradiënt is een overgang, een verloop van een soort landschap naar een ander, bijvoorbeeld van hellend naar vlak, van droog naar nat, van hoge naar lage bomen. Als je kan, is een poel of waterpartij een ware verrijking van je boomgaard.

Tot slot kan je het gevallen fruit laten liggen of onder de haag of takkenhoop leggen voor de dieren die er de hele winter van smullen.

Zo zie je maar hoeveel elementen je in een boomgaard kan hebben. Er zullen vast nog elementen zijn die hier niet besproken zijn die ook kunnen bijdragen tot een natuurlijker karakter. Maar je kan toch wel besluiten dat creativiteit, diversiteit en enige luiheid tot prachtige biodiversiteit kan leiden in een boomgaard.

door Jeroen Rappé

ATLANTIS 2050

BIJTEN WE IN HET ZAND

Lang lang, heel lang, en nog langer dan dat, geleden was er eens een hyperintelligente, hoogbeschaafde, wacko samenleving op een eiland genaamd Atlantis. De oudste geschriften zijn van de hand van de Griekse wijsgeer Plato en bieden inzicht in de toenmalige cultuur en omstandigheden.

“De oude hoofdstad was rijk aan natuurlijke bronnen en er was voedsel in overvloed. Hoge bergen boden beschutting tegen de noordenwind en over de weiden zwierven dieren zoals vliegende (nvdr.) olifanten en paarden, die dronken uit gouden (nvdr.) meren en rivieren. Er regeerden 10 koningen over dit paradijselijke eiland en de bewoners leefden er in volmaakte harmonie.”

Maarr...

“In latere tijd waren er zware aardbevingen en overstromingen. Er kwamen één gruwelijke dag en nacht waarop jullie complete strijdmacht door de aarde werd verzwoegen, terwijl tegelijk het eiland Atlantis door de zee werd verzwoegen en verdween.”

Atlantis is de belichaming geworden van elke cultuur die op tragische wijze van de aardbol verdween en was op haar beurt de inspiratie voor vele andere verhalen.

Net zoals de Rapanui, de bevolking van Paaseiland, en de Maya en Azteekse culturen, ging Atlantis ten onder. En wij? Wat gebeurt er met onze beschaving tegen 2050? Ligt ons Belgenland tegen dan ook al lang vergeten diep onder de zeespiegel? Eerlijk, een antwoord kunnen we jullie niet geven. Maar het zal jullie geen mysterie zijn dat het antwoord in onze eigen handen ligt. We zullen roeien met de riemen die we hebben!

Daarom zijn jullie allen van harte uitgenodigd op het zon-zee-zomercongres van onze JNM.

Laat ons eventjes een tipje van de zeewiersluis voor jullie oplichten: Onze wildste plannen gaan we jullie nog niet verklappen, maar enkele dingen kunnen we jullie wel al beloven.

**25/07/2018 –
29/07/2018**

Dankzij de locatie, kunnen we ons wagen aan zandkastelenwedstrijden en frisbeetoernooien. Daarnaast zullen sprekers de oren van jullie lijf blazen met onderwerpen als ‘Seafarming’, ‘Exotisch duinbeheer’ en ‘Politiek van internationale scheepvaart’. Ook workshops zoals “drinkwater maken van zeewater” en “sjorren met de zeescouts” zullen jullie doen watertanden. De natuurstudieliefhebbers kunnen op hun beurt hun hartje ophalen aan de wonderlijke zeefauna, want eerlijk, er zit meer in de zee dan enkel kleuterpipi en plastic soep.

Kriebelt het bij jou ook zozee(r) om mee te helpen? Ben jij uit het juiste zand gekneed? Ben je geboei-d, heb je een zee van tijd en zin om ons ple-zand team te versterken? Wil je koste wat kost met ons in zee gaan? Schijn dan zee-ker eens met je vuurtoren op de website www.jnm.be/projecten en klik door naar het congres om te zien wat we voor elkaar kunnen betekenen! Niemand valt uit de boot ;)

En vergeet nooit: er zijn nog genoeg vissen in de zee! Tot dan,
Het congresteam

HOW TO MAKE VEGAN CHOCOMOUSSE:

- ① JE SPREEKT AF AAN DE BIO WINKEL EN LOOPT ^{DAAR} ALS ZOTTEN ROND, OMDAT JE ELKAAR LANG NIET MEER GEZIEN HEBT EN DUS VEEL TE VERTELLEN HEBT
- ② JE KOOPT CHOCOLADE, KIKKERERWTEN IN BLIK, EEN CITROEN EN SUIKER.
- ③ JE SMELT DE CHOCOLADE AU-BAIN-MARIE EN LAAT HET WATER NIET OVERKOKEN (HÉ EVA), JE GIET HET SAP VAN ^{BY} DE KIKKERERWTEN + DE SUIKER IN DE MEGA FANCY KEUKENROBOT VAN HET RONDSEL + EEN BEETJE CITROEN
- ④ NA EEN TIJDJE IS DIT ONGEVEER ZOALS SNEEUW EN DAN GIET JE ER DE ONDERTUSSEN GESHOOTEN CHOCOLADE ^{BY} EEN BEETJE MENGELN. JA ZIET ER NOG LAVA VIT. EVEN IN DE FRIGO...
- ⑤ DE CP IS HEEL RIJ MET HEERLIJKE CHOCOMOUSSE ER ^{BY}! VEGANISTISCHE

PS: AAN MATEN & HOEVEELHEDEN DOEN WE NIET. WE WAREN EIGENLIJK GEWOON LUI
XOXO MYRTHE & EVA

MILIEU

DE TIRADE 2: EXTREMISME VERSUS COMPROMISSEN OPZOEKEN

ti-ra-de (de; v; meervoud: tirades): theatraal uitgesproken woordenreeks; langgerekte, welsprekende aanklacht
bo-dy sha-ming (de; v): de praktijk van het beledigen of kritiek hebben omwille van zijn of haar lichamelijke vormen of maten
mi-lieu sha-ming (de; v; zelfverzonnen woord): de praktijk van het kritiek hebben omwille van zijn of haar impact op het klimaat

De laatste weken van 2017 gaven mij tot tweemaal toe inspiratie voor een nieuwe gedachtenstroom. In de eerste plaats mijn eigen beslissing om deze kerstvakantie met mondjesmaat van wat vlees te genieten; in de tweede plaats een mail van 'Dagen Zonder Vlees' (DZV), waarin ze aankondigden dat er in 2018 geen campagne zou doorgaan. Een spijtige zaak, maar hun mail ging vergezeld van drie hoopvolle en bondige stellingen die het herhalen waard zijn. Als eerste zouden we met z'n allen op zoek moeten gaan naar de voordelen van duurzaam leven; verder komt verandering van alle kanten en in vele beetjes (voor mij betekent dat een verantwoordelijkheid van bedrijven, politiek én burgers); en ten slotte trokken ze van leer tegen het immer consequent zijn.

De grens ligt voor mij in het bewust zelf kopen, maar daar gaat het hier niet echt om.

"WIJ GELOVEN DAT DE IDEE DAT JE CONSEQUENT MOET ZIJN OM GOED TE DOEN, ONZIN IS. DAT WERKT VOORAL VERLAMMEND EN DUS AVERECHTS."
DAGEN ZONDER VLEES

Wat een knal van een zin. Ze slaat de nagel op de kop van een gevoel dat al een tijdje knaagt... Kan het zijn dat het voor een groot deel van mijn vrienden weer aanvaard is om vlees te eten (meer dan die stukjes droge worst in de Kerstvakantie)?

Waar ik vroeger meer strikte vegetariërs kende, beginnen in mijn omgeving meer en meer JNM'ers vlees te eten. Af en toe, van verantwoorde bron, maar toch opnieuw vlees, waar men vroeger strikter was voor zichzelf. Je zou het kunnen zien als het doorsijpelen van het flexitarisme (hoe verschrikkelijk die term ook is). Ik beschouw mezelf nog steeds als een 'pragmatisch vegetariër' (wat wil zeggen dat mijn oma nog vis klaarmaakt en dat ik vlees ga eten als het toevallig op mijn bord terecht komt). Maar... het gevoel knaagt. Zijn we met z'n allen minder hard ons best aan het doen? Gaan we de verkeerde richting uit? Gaat dat beetje vlees niet gewoon terug naar evenveel vlees leiden?

NEGATIEF EXTREEM VERHAAL	POSITIEF EXTREEM VERHAAL
NEGATIEF COMPROMISGERICHT	POSITIEF COMPROMISGERICHT

Maar hoe buig ik, zowel voor mezelf als voor anderen, deze tendens om? Daarvoor is er nood aan een nieuw verhaal, een nieuwe gedachtelijn, een paradigma dat blijft aanzetten (of opnieuw) aanzet om die lekkere droge worst te laten liggen. Deze gedachtelijnen vallen volgens mij twee maal op te delen, enerzijds in een positief of negatief verhaal, anderzijds met een extreme of een compromisgerichte aanpak. Ik ben ervan overtuigd dat elke aanpak zijn waarde heeft en dat het optimale resultaat in een combinatie ligt. Maar ik ben er ook van overtuigd dat de ene, op dit moment, in deze jeugdbeweging, beter werkt dan de andere.

“EEN GOEDE BOODSCHAP FOCUST OP WAT JE WIL, NIET WAT JE NIET WIL.” YVES, OUDE SOK OP FACEBOOK

In de eerste plaats zou je een tweedeling kunnen maken tussen een negatief en een positief verhaal, het ene focust op wat je niet wil, op wat niet meer mag, het andere toont de voordelen van een nieuwe levenswijze. Veel acties tegen roken vertrekken bijvoorbeeld van dat negatief beeld. Om het even op vlees toe te passen: sommige mensen worden vegetariër door horrorbeelden in slachthuizen, anderen voelen zich aangesproken door Dagen Zonder Vlees omdat vegetariër zijn gemakkelijk en lekker bleek. Vegetariërs ontstaan dus niet (alleen) door mensen in hun ecologisch bewustzijn te shamen, maar ook door een aantrekkelijk alternatief te tonen.

Welke aanpak het meest effectief is, zal van situatie tot situatie afhangen. Ook binnen de JNM wordt dit spanningsveld duidelijk. We delen krantenartikels die aantonen hoe slecht het met het klimaat gesteld is, maar op het congres hebben we ook beslist om onze kaasconsumptie naar beneden te halen. Niet door een verbod op kaas, maar door een kookboek samen te stellen om makkelijk en lekker alternatieve spreads te voorzien.

"VEGETARIËRS GAAN DE WERELD NIET VERANDEREN, FLEXITARIËRS WEL" MICHEL VANDENBOSCH

U voelt de tweede opdeling wellicht al komen. Nemen we de rol op van verleider, populariseren we stukje bij beetje en sluiten we compromissen? Want een klein resultaat is beter dan geen resultaat en de mensen die we bereikt hebben, kunnen we later nog verder in ons kamp trekken. Of nemen we de rol op van hardliner voor wie het compromis tekortschiet en die door een extreem standpunt in te nemen de middenmoot acceptabeler doet lijken. Ik leg het even uit: Ik denk dat maar weinig mensen vegetariër werden door te praten met een veganist. Als het om de beïnvloeding van eetpatronen gaat, zie ik meer heil in het stapsgewijs veranderen, niet in de radicale omslag. Verhalen van zotten die enkel eten wat ze uit de bossen halen, of mensen die hun koekje laten liggen omdat er melkpoeder in zit, hebben op mij weinig vat. Zo'n radicaal standpunt innemen, om een middenmoot acceptabel te maken, roept volgens mij een tegenreactie op (het averechts effect waar DZV over sprak).

Denk maar eens aan dat ‘goei stukske vlees’ in kookprogramma’s of het ‘vegan-bashen’ op het internet. Als je populaire sites mag geloven, lijkt vegetarisme nauwelijks te bestaan in de V.S. en lijkt het hele debat gepolariseerd tussen herbivoren en carnivoren. Dat is omdat het verhaal te extreem vertaald werd en daarnaast gebaseerd was op morele argumenten waardoor ze als hooghartig worden afgedaan en een tegenreactie ontstond. Voor de buitenwereld klinkt het alsof men zegt: “wij eten geen vlees want dat is het goede om te doen en dat maakt jullie fout”. Dit is niet het verhaal dat aanzet tot actie, slecht weerklinkt in de media en makkelijk gecorrumpeerd wordt.

Dat betekent niet dat extreem gaan om de publieke opinie te veranderen niet werkt. Daden die op dit moment door onze staatssecretaris van migratie worden gesteld, zouden 10 jaar geleden nooit aanvaard zijn van een volksvertegenwoordiger. Maar ze worden op dit moment geaccepteerd omdat ze samen gaan met zijn nog extremere uitspraken. Die aanpakt werkt, met als verschil dat het asociaal omgaan met migranten niet vertrekt vanuit de bewering van een ‘hoger moreel standpunt’ of een ‘beter weten’, maar dat ze claimt te vertrekken vanuit ‘het gezond verstand’ of ‘wat iedereen denkt, maar niemand durft te zeggen’. En waar staan wij met de JNM? Ik weet het niet. Ik wil hier ook niet op antwoorden, maar ik denk dat het afhangt van debat tot debat. Bij eetpatronen voel ik instinctief dat populariseren de betere weg is. Met andere woorden, ik wil tonen hoe makkelijk en lekker het is om vegetariër te zijn. Maar als we op soirées debatteren over kernenergie, ben ik extreem. Want hoewel ik denk dat kernenergie een noodzakelijk kwaad is als overgangsmiddel van koolstof naar hernieuwbare energie, om het klimaat niet al te veel om zeep te helpen, toch neem ik dat extreme standpunt in, omdat ik niet wil dat het idee van kernenergie ingeburgerd of aanvaard raakt.

“OK, MAAR DAT HEEFT TE MAKEN MET DE DOELGROEP. MET OF JE VERANDERING WIL BEKOMEN OP BELEIDSNIVEAU OF IN PERSOONLIJKE LEVENS.” VEERLE

Klopt grotendeels, maar toch... Heb ik, door vegetariër te worden, niet tegen wil en dank van mijn mama een flexitariër gemaakt?

door Jakob Vandevoorde

Bij DE PATATTEN :

Tofoe en tempé! Beide zijn vleesvervangers op basis van soja. Ze hebben weinig smaak (daar dienen kruiden voor) en zijn super divers in hun mogelijkheden. Ze kunnen zelfs room vervangen. Ze zijn zalig, gebakken of rauw geprakt en de mogelijkheden zijn eindeloos. Ook seitan (op basis van tarwegluten) heeft met zijn vastere structuur een plaatsje in de vleesvervangingswereld.

OP DE SPAGHETTI :

Mosterdzaad! Geniaal lekker, je hoeft er echt geen mosterd voor de lusten. Smaakt anders, beter. Neem een beetje en het is niet eens pikant. Net kaas!

DOE EENS ZOT...

STAP UIT UW COMFORT ZONE...

ONTDEK NIEUWE DINGEN...

LAAT HET WAT MEER LOS,
DIE KAAS. JE ZAL ZIEN, HET
LEVEN ZIET ER NIET MINDER
MOOI UIT!

Kobe Van Olmen

Jakob Vandevoorde

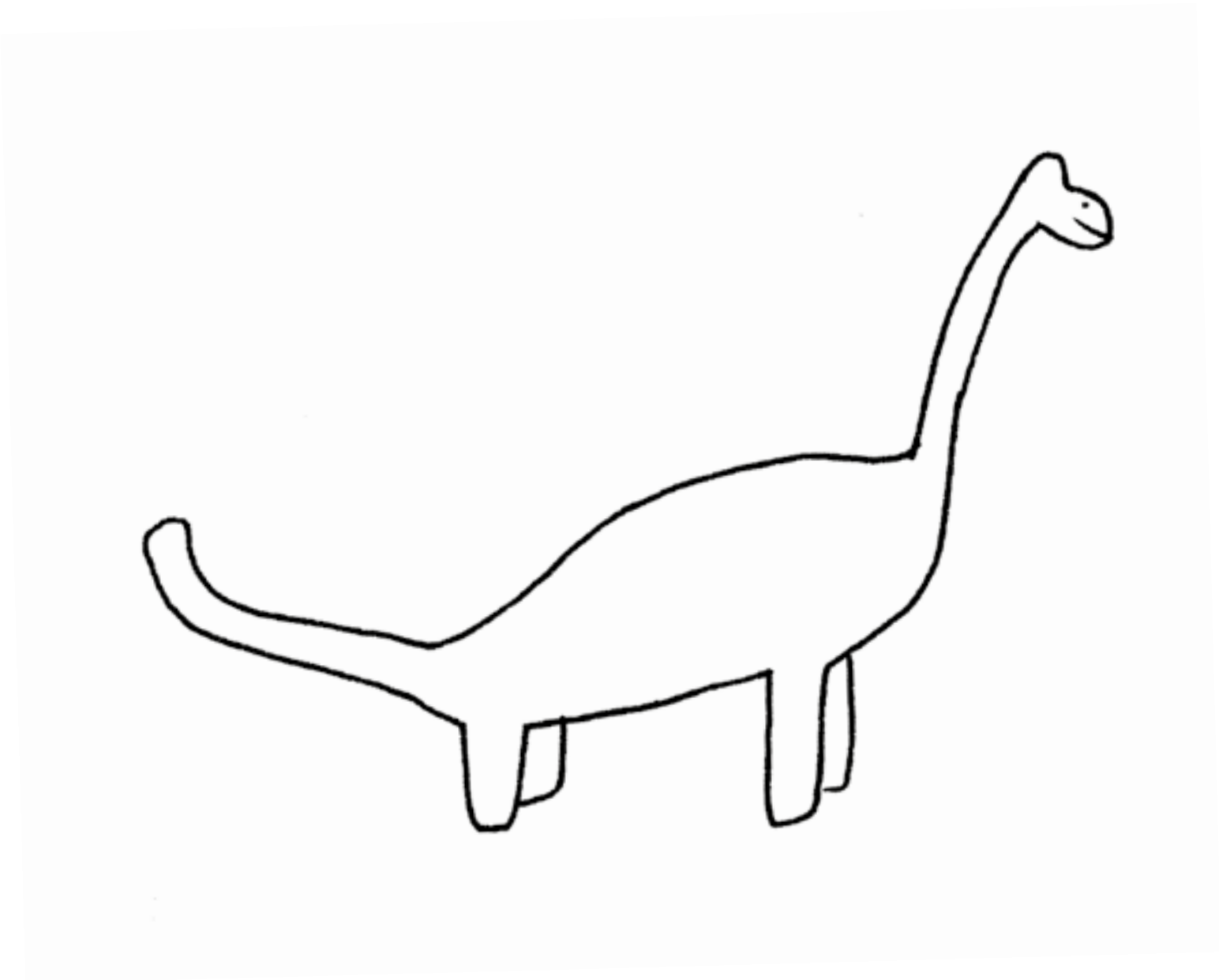
door Tom Michels

en Emma De Backer

Onze uiterst betrouwbare bronnen:
Eoswetenschap.eu
watervoetafdruk.be
De ecologische voetafdruk van consumptie van dierlijke producten in België Stijn Bruers, Koen Vandenberg - Ecolife vzw
Global Footprint Network
Bruers & Vandenberghe, 2012

NOG MEER LEUKS

DE BRUGGENBOUWERS

OPEN VOOR IEDEREEN...

JNM bouwt bruggen. Daar kregen we centen voor. Of beter gezegd, daar willen we de komende werkjaren meer op inzetten. We schreven immers in onze missie dat we open en divers zijn, of toch proberen te zijn. 'Proberen te zijn' omdat het onze keuze is en dit niet voor elke afdeling of nationale werkgroep zo gemakkelijk is om te verwezenlijken.

Divers?

Laat mij eerst en vooral duidelijk maken dat diversiteit niet noodzakelijk gaat over jongeren met een migratieachtergrond in de JNM krijgen. Eerder is het: een ander soort publiek tot bij JNM brengen. Denk tout court aan jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie. Daar zijn jongeren met een migratieachtergrond soms deel van, maar daar zijn jongeren met een beperking en jongeren in (generatie) armoede evenzeer deel van. Denk dus niet stereotiep aan een kindje met een andere huidskleur. Diversiteit kan heel breed gaan.

Vraag en aanbod

Eerst en vooral moet je je als afdeling de vraag stellen of je wil gaan voor een meer open en diverse afdeling. Omdat 'open voor iedereen' soms haaks kan staan op dat andere punt in onze missie: 'inhoudelijk sterk'. Voor afdelingen en werkgroepen die echt aan de slag willen met diversiteit is er het project 'Bruggenbouwers' als leidraad.

door Elias Van Bruyssel

Het project

Bruggenbouwers is een project waarbij het personeelslid dat enkele jaren geleden JNM Brussel oprichtte (Mathias Balcaen), nu de samenwerking aangaat met een organisatie in Brussel die een andere doelgroep bereikt (VMJ: Vereniging voor Marokkaanse Jongeren). Activiteiten in samenwerking (JNM Brussel en VMJ) moeten een labofunctie hebben voor de afdelingen en voor de werkgroepen van nationaal. De activiteiten tussen VMJ en JNM Brussel bestaan voornamelijk uit natuurateliers op woensdagnamiddag en weekends, en kampen. We willen zo goed mogelijk de vertaling maken van Brussel naar de rest van JNM. Dit doen we nu al door diversiteit standaard in onze cursussen te verwerken, zodat we er ons als JNM'ers bewust van worden dat we als groep tot een bepaalde (elitaire) niche in de maatschappij behoren. Maar er is meer, en er kan zeker en vast meer. Heb je zin om met je afdeling of werkgroep na te denken over diversiteit? Stuur een mailtje naar elias.van.bruyssel@gmail.com of elise@jnm.be of mathias@jnm.be

SPELEN IN DE BOSSEN VAN BRUSSEL: INDRIJVEN VAN EEN MIDDAG NATUURATELIER

Op een woensdagnamiddag in januari trok ik naar Molenbeek om voor de eerste keer een natuuratelier mee te volgen. Heel benieuwd was ik, blij dat ik zelf eens kon meespelen. Maar ergens toch met een beetje stress... Zal ik mijn plan kunnen trekken in het Frans? Dat bleek wel mee te vallen.

Het was zover, ik stond voor de poort van het VMJ (Vereniging voor Marokkaanse Jongeren). Elke week staan hier een veertigtal kinderen te trappelen om zich volledig te smijten in een sport-, theater- of kunstatelier, te gaan zwemmen, of zich uit te leven in de natuur. "Is het populair?" vraag ik tijdens de inschrijvingen aan Rachid, de jeugdwerker die samen met Mathias de natuurateliers organiseert. Het antwoord is volmondig ja, "want wanneer de inschrijvingen niet gelimiteerd worden, willen er wel dertig kinderen mee". Het valt me op dat Rachid de kinderen die we meenemen selecteert. Later, als we aan het wandelen zijn in de bossen van Ganshoren, vertelt hij waarom hij dit doet. "Deze kinderen hebben het niet altijd makkelijk thuis en voor hen is dit een belangrijke uitlaatklep. Ik geef deze kans liever aan een kind dat er meer nood aan heeft."

door Elise De Meulenaere

En de tocht begon... Wanneer de inschrijvingen zijn afgesloten, vertrekken we met negen kinderen met de metro richting de natuur. De tocht naar het startpunt verloopt chaotisch, maar de kinderen zijn vol enthousiasme en ze genieten er duidelijk van. Het is leuk om te zien dat telkens wanneer we iets tegenkomen op onze tocht, dit onder impuls van Mathias en Rachid, verandert in een speelelement. Ze springen over beken, houden loopwedstrijdjes, stappen op boomstronken en spelen alsof hun leven ervan afhangt.

Rachid en ik babbelen onderweg over hoe het is om met deze kinderen te werken. Velen van hen bloeien helemaal open tijdens deze natuurateliers. Hij beschrijft de achtergrond van enkele kinderen en af en toe moet ik slikken. Hij vertelt over hoe hij sommige jongens van de straat houdt. "Het is soms moeilijk", verklaart hij, "om te werken met deze kinderen omdat ze meer aansturing nodig hebben dan een 'JNM-kindje', maar je krijgt ook ontzettend veel liefde terug."

Op de trein terug mijmer ik nog wat over mijn dag en bedenk ik: wat mooi dat JNM het initiatief genomen heeft tot dit project!

EEN INTERVIEW MET RACHID, ANIMATOR VAN HET NATUURATELIER

Mathias: Kan je me zeggen waarom je deze namiddagen belangrijk vind voor de kinderen?

Rachid: Ten eerste vind ik het belangrijk dat ze zich hechten aan de natuur. Ze kunnen zoveel dingen leren van de natuur, dus is het belangrijk dat ze een band ontwikkelen. Ten tweede, aangezien we hier in Molenbeek leven en de hele tijd tussen muren zitten, is het belangrijk om naar buiten te gaan, te ontdekken, te rennen, de natuur rondom hen te leren kennen. Ten derde, het is pas echt in de natuur dat je... Hoe moet ik dat zeggen... dat kinderen zich echt kunnen uitdrukken, dieren graag zien, dingen doen...

Mathias: Bedoel je dat activiteiten in de natuur meer open zijn?

Rachid: Ja, als je hier een spel speelt, zit je altijd opgesloten in de ruimte. In de natuur zijn ze vrij... het is zoals een vogel: in de natuur is er veel meer vrijheid, kunnen ze veel meer doen.

Mathias: Wat heb je als animator geleerd uit dit atelier?

Rachid: ik heb geleerd om de natuur echt te respecteren en ik wil dit graag doorgeven aan de kinderen. Ik heb ook zelf meer bijgeleerd over de natuur en daardoor respecteer ik haar nog meer. Als animator heb ik graag dat, wanneer ze in de natuur spelen, ze die dan ook respecteren. Je bent wel animator, maar soms moet je niet veel doen, je kan gewoon kijken hoe de kinderen een hut bouwen, in de bomen klimmen, rondlopen... Dat vind ik geweldig.

door **Mathias Balcaen**

We hebben niet de makkelijkste groep. Ze komen niet naar VMJ omdat ze zoveel van de natuur houden. Ze komen voor de activiteiten en door de activiteiten leren ze van de natuur houden. Ook al breken ze soms een tak af, of lopen ze achter een konijn, toch ben ik er zeker van dat het een impact op hen zal hebben wanneer ze later volwassen zijn.

Mathias: Zie je ook een verschil tussen Marokko en België in natuurbeleving?

Rachid: In Marokko ging ik vaak naar de bergen of de zee, maar het is anders. Er is minder een cultuur rond natuurbeleving, er is niet die cultuur van een trektocht in de natuur doen ofzo. Wat hier goed is, is de kennis: er zijn boeken over alles: bomen, vlinders... Ik leer veel bij.

Mathias: Welke tips zou jij geven aan JNM'ers die graag met een diverser publiek willen werken?

Rachid: Oef, moeilijke vraag... Je moet geduldig zijn. Je moet niet in je hoofd zeggen: "Dit kind leert niets... Hij is de hele tijd aan het spelen en let niet op." Ze leren altijd wel iets. Maar misschien is het meer een vraag voor jou, jij komt uit de JNM. (lacht)

Mathias: Ja, geduld lijkt me inderdaad belangrijk: tevreden zijn dat ze in het bos rondlopen, ook al leren ze niet alle namen van de vogels. Ze hebben die gewoonte niet om dat soort dingen te doen, dus is het inderdaad al een belangrijke stap om hen dichterbij de natuur te brengen, om hen die cultuur van natuurbeleving te leren kennen.

Rachid: Voilà, dat is het!

DIE VAN NATIONAAL

In de wintereditie van de Euglena kregen jullie een eerste nationale drievuldigheid voorgeschoteld en beloofden we voor het lente-nummer drie nieuwe koppen. Drie JNM'ers die het beste van zichzelf geven om van JNM een plek te maken waar jongeren kunnen spelen en werken in de natuur. Drie JNM'ers die zich inzetten om te zorgen dat alle randvoorwaarden vervuld zijn om van activiteiten en evenementen aangename JNM-momenten te maken waar amusement hoogtij viert. Drie JNM'ers die nu mee hun schouders zetten onder de jeugdbeweging die voor hen veel betekende toen ze zelf nog niet actief waren als vrijwilliger.

Tijd om er wat namen op te plakken zeker...

Sofie Aerts, matras (lees het maar, dan wordt het vanzelf duidelijk), Sander Bruylants, opperhoofd van de NWG en Warre Schauwvlieg, best vergelijkbaar met Dagobert Duck, maar de centen zijn niet van hem, maar van de JNM.

Sofie Aerts:
materiaalmeester bij de
Praktische Ploeg (PP)
Geboren:
bijna 24 jaar geleden
Speelt het liefst met:
gras

Haa die JNM'ers, De Euglenaredactie vroeg mij om een tekstje te schrijven. De examenperiode net achter de rug, heb ik het gevoel dat ik de afgelopen weken al veel tekstjes heb moeten schrijven. Niet voor JNM'ers uiteraard, maar voor een ouder, grijzer publiek. Maar kom op, een tekstje over de meest avontuurlijke functie van het HB (HoofdBestuur) is niet zomaar een tekstje.

Ik ben Sofie en zit als materiaalverantwoordelijke in het HB, meer specifiek in de Praktische Ploeg (PP). Officieel noemen ze me 'matras', maar ik vind dat een rare naam. Heeft er iemand onder jullie al een matras op JNM-kamp gezien? We nemen toch altijd matjes mee? Genoeg rond de flauwe moppenpot gedraaid. Er is een reden waarom ik me voor deze functie wilde engageren. Tijdens de zwoele zomer van 2017, wanneer mijn leven alweer werd geconfronteerd met meneer H. Erexamen, zag ik de toekomst zwartkleurig in. Gelukkig had ik me na twee jaar passief lid wezen (lees: geen lid meer wezen) opnieuw ingeschreven in JNM. Productieve invulling van vrije tijd enzo. Ik (her)ontdekte de zalige sfeer van een zomercongres, vrijheid, natuur en de marginale feestjes. Oh, wat een week. Het feit dat mijn versleten fietsbanden op weg er naartoe allebei op hetzelfde moment ontploften (echt waar), inspireerde me des te meer om me opnieuw voor JNM in te zetten. Deftig materiaal voor een JNM'er is wel een must, dacht ik zo. En het geschiedde, de PP was nog op zoek naar een materiaalverantwoordelijke, ik had er zin in, dus stelde ik me voor. Al snel had ik door dat een materiaalverantwoordelijke de volgende kwaliteiten moet bezitten: technische handigheid, orde creëren in de chaos (als je een blik werpt in de kelders van het bondssec weet je perfect wat ik bedoel) en last but not least: strijd voeren tegen schimmels. We kruisen alvast de degens... euh, de borsteltjes met bleekwater.

Ik denk dat ik zo'n 11 jaar jong was toen ik bij de JNM kwam. Via mijn zussen ben ik terechtgekomen bij de piepactiviteiten van afdeling Leuven, en dat heb ik me hoegenaamd niet beklagd. Ik was een rare pieper. Ik wist meer over ABBA (grote fan vroeger) en over hoofdsteden en vlaggen van de wereld dan over doodnormale boomsoorten. Maar dat veranderde snel. JNM werd ontzettend belangrijk voor mij, zeker tijdens mijn puberjaren, maar ook later. Het was zoals een grote groep gelijkgezinden waarmee ik me kon afzetten tegen alles en iedereen. Ik was een stille pieper, een losgeslagen ini en nu vooral een vrij gewoon lid. Een ontzettend voldaan gevoel geeft het om na zoveel jaren nog iets te betekenen voor JNM. Het nationaal niveau is volledig nieuw voor mij, maar dat maakt het des te spannender. Binnen twee jaar ben ik jegens JNM juridisch te oud. Laten we die laatste jaren nog alles van ons geven. Zoiets van jong geleerd is oud gedaan.

Sander Bruylants:
voorzitter NatuurstudieWerkGroep
(NWG)
Geboren:
uiteraard!
Speelt het liefst met:
zijn verrekijker

Hallo daar, persoon die dit tekstje nu aan het lezen is! Ten eerste: proficiat, ik ben trots op je, je bent goed bezig. Je leest namelijk de Euglena, waarmee je iedereen die er aan meewerkte bedankt en een hart onder de riem steekt.

Echtwaar, jij bent het gewoon helemaal! Maar genoeg over jou, laten we het hebben over mij! Misschien denk je wel dat ik een narcist ben, zo alle aandacht naar mezelf trekken. Maar geef toe, ben je niet een beetje nieuwsgierig wie je hier aan het aanspreken is?

Laat ik mijn identiteit dan maar onthullen. Sommigen kennen me al, anderen misschien van zien of ook gewoon totaal niet.

JNM is voor mij nu zijn 10de jaar ingegaan en ook zijn laatste, tijd dus om nostalgisch terug te blikken. Mijn inlijving in de JNM - ja, hoe kan je het anders noemen - speelde zich af in mijn thuisafdeling Land van Aalst. Meer bepaald hier (50.980, 4.064). Ik zag juist een Rode wouw en kwam toen een vogelkijker tegen met lang haar en zelf gerold sigaretje in zijn mond. Hij vraagt, zit jij in de JNM? Ik antwoord: "wat is dat?" De rest is duidelijk me dunk! Een van mijn eerste activiteiten binnen JNM: jubileum congres, ik had het shaken te pakken (uiteraard met mijn verrekijker, never lose style!). Next up: kamp naar Tsjechië. Ik kende niemand, maar dat duurde niet lang! Ik had het gevonden, mijn leven was compleet. Ah dan het nazofé, kampvrienden terugzien, mijn verse dreadlock van op kamp had ondertussen een parel en een veertje gekregen (niet het beste gedacht, dat laatste). Geraardsbergen was de crime scene.

Een goed feestje, en plots een klein podium in het midden van het volk, ik voelde mijn roeping. Daar had je tenminste genoeg plaats. Het bleek een stapsteen naar het grote podium te zijn, waar ik zwaar aan het dansen en sjansen sloeg. Het werd wel wat warm, en veel volk stond al in bloot bovenlijf, goed idee dacht ik, dat zal verkoelend werken. Dus zo geschiedde. Maar ja dan krijg je zo ineens een reputatie aan je been en voor ik het wist stond ik elk feestje in bloot bovenlijf. Je moet wat overhebben voor je fans, niet? Maar genoeg over feesten, JNM betekende veel meer voor mij, het was een leerschool. Ik vond dan ook snel mijn weg naar activiteiten van de vogelwerkgroep. Ik spreidde mijn vleugels naar andere werkgroepen binnen de NWG, maar vogels zullen me toch altijd het meest aan het hart liggen.

Dan kwamen de studies en opende Gent zijn deuren voor mij, het duurde dan ook niet zo lang of ik kwam in de natuurstudiewerkgroep terecht. Ik ben er ook nooit meer weggeraakt eigenlijk. Na verloop van tijd evolueerde ik van het ukkie van de bende naar een vaste waarde om nu mijn NWG-hoogtepunt te bereiken als voorzitter. Ik dacht: "laat ik mijn laatste jaar eens afsluiten met een knal, gewoon even voorzitter zijn en natuur naar iedereen brengen". Want niets is zo leuk als rondstruinen door de natuur en je laten verwonderen door haar pracht en dat gaat des te beter als je alles onder de loep neemt!

© Bavo Josephy

Warre Schauwvlieghe:
bondspenningmeester
Geboren:
Gentenaar
Speelt het liefst met:
geld

"Ik heb een heel zwaar leven, jaja echt waar." Brigitte Kaandorp zou de auteur moeten zijn van mijn levensleuze. Hoeveel ik er ook van geniet, het leven van een bondstopper is ontzettend zwaar. Het heeft dan ook tot december geduurd eer ik thuis durfde vertellen dat ik er nog een jaartje bondstop bij deed. Mijn nieuwe job en het afronden van mijn studie hadden thuis toch wel prioriteit op JNM. Ik zette vorig jaar immers mijn eerste stapjes als leerkracht in het secundair onderwijs (fysica en aardrijkskunde zijn mijn specialiteiten - ondanks mijn B-atteest in het vierde middelbaar voor dat eerste), en moet mijn lerarenstage nog afronden. Ikzelf ging er van uit dat dat wel zou lukken; ik had tenslotte al ervaring als bondstopper.

Och, het is maar wat je jezelf voorhoudt natuurlijk. Dat je de ervaring meeneemt vanuit het vorige jaar is een feit, maar dat het daardoor minder druk wordt, is larie en apenkool. Het is juist omdat ik me niet meer in alles moet inwerken, dat mijn enthousiasme groeit en meer projecten mijn aandacht trekken. Wat vorig jaar nog de zoektocht was naar 'hoe zit alles in elkaar', is dit jaar 'hoe kunnen we alles beter in elkaar steken'. Proportioneel meer werk, maar wel uitermate interessant! "Mooi, 't leven is mooi": het lied van Will Tura vult zowaar mijn gedachten en veegt voorgoed de vloer aan met Brigitte haar zwartgallige visie op het leven. Een engagement opnemen van dit formaat (en dan bedoel ik heus niet de naam dragen van bondsping, wel de oneindige mogelijkheden aan dingen die je kan doen, ongeacht de functienaam die je erbij krijgt), mij kunnen inzetten voor JNM, maar vooral die inzet kunnen delen met andere JNM'ers, maken mij tot een gelukkig mens. Akkoord, ook ik heb af en toe even pauze nodig, maar gelukkig is Brigitte haar hoogtepunt even snel weer weg als het gekomen is en staat een nieuw project of andere JNM'er klaar met ideeën. "zolang er zon, muziek en kinderen zijn; mooi, 't leven is mooi!"

HB KORT

Na het eindigen van de examens maken de HB-bloempjes zich opnieuw klaar voor een prachtige lente en een hete zomer. Een kort overzicht van de bezigheden van de verschillende ploegen.

De Natuurstudiewerkgroep (NWG)

Een vol najaar kan alleen maar worden opgevolgd door een nog voller voorjaar vol educatieve en wervende activiteiten, de Hoge Venen, de waarnemingscontest, VBWG-PWG weekendjes, een Big Day en een spetterend Natuurstudiecongres.

De Communicatieploeg (CP)

De communicatieploeg zit in volle verandering. Projecten worden aan een bewonderenswaardig tempo afgerond met behulp van de maandagavond, terwijl ze er ook in slagen alle nieuwsbrieven en tijdschriften de deur uit te krijgen.

De Knokploeg (KP)

De KP loopt over van ideeën en probeert ook in het tweede semester zijn tanden niet te verliezen. Fietstochten, cafe-avondjes, film-avondjes, feestjes, weekendjes, ontbijtgelegenheden... allemaal plannen om met je mond vol tanden bij te staan gapen.

De Praktische Ploeg (PP)

De PP zwoegt verder. Op dit moment zoeken ze voldoende tenten van afdelingen om de kampenzomer door te komen, houden ze volle maandagavonden en starten ze de njamnjamwerking en kampenzomer op, zodat wij een prettige en zorgeloze zomer kunnen beleven.

De Winkelploeg (WIP)

Over ondernemers gesproken, deze kersverse ploeg dacht de voorbij maanden na over PPP (Producten, Prijzen, Promo's), verkoopt vanaf nu Blonde Tapuit, speelt geregeld winkeltje én doktertje, verkoopt nieuwgedrukte "waarom-vossen-op-egels-plassen" en houdt één zaterdag per maand actie.

De Beheerwerkgroep (BWG)

U zegt BWG, wij zeggen HSFBGWG (HoogStamFruitBoomGaardenWerkGroep). Daarnaast zijn ze komend voorjaar nog WWG (WolvenWerkgroep) en KZCWG (KettingzaagCursusWerkgroep).

De Milieuwerkgroep (MWG)

De MWG bouwt verder op haar stijl. Ze gaan naar Brussel om op zoek te gaan naar ecologische alternatieven, ze houden prikacties om onze vleesconsumptie te verbieden, ze applaudisseren voor fietsers, ze bereiden actiekampen voor. De toekomst is aan zij die ondernemen.

De Afdelingsondersteuningsploeg (AOP)

Met afdelingen ondersteunen ben je nooit klaar; de AOP is dan ook nooit klaar. Maar ze werken wel en er staat weer heel wat op het programma: animatrozenweekend, trollenfeest en ininazofe 20&8, zeelandtochten, ininatuur4daagsen, nationale piep-en inidagen, JP-voorbereidingen, regio-voorbereidingen, kerngebied-voorbereidingen... Meer ondersteuning dan je grootmoeders BH.

De Vormingsploeg (VP)

Twée BAC's, dat is de focus nu, met daarnaast vormingsweekenden en Vormingen Op Maat en externe vormingen. De VP is meer met vorming bezig dan een Kardashian die een verticaal gestreepte legging koopt.

RVB-KORT

Kiemwerking

We hadden het zowel over de bestaande als de nieuwe kiemwerkingen, om te besluiten dat de huidige kiemwerkingen worden verdergezet, en Meetjesland een kiemwerking wordt. Ook krijgt de afdeling Westkust aangepaste financiële steun om haar plannen als jonge afdeling verder te kunnen zetten.

Blonde tapuit

De saga rond de blonde tapuit is bijna compleet. We beslisten dat Blonde tapuit in de JNM-winkel mag verkocht worden. Heb je dus zin in een ecologisch verantwoord bio-biertje? Kortrijksepoortstraat 192 is the place to be.

Advertenties in afdelingstijdschriften

Advertenties zijn nieuw in afdelingstijdschriften, dus waren er vragen over wat nu wel of niet mag. De Rvb besliste dat wij niet kunnen beslissen of een afdeling al dan niet advertenties in haar tijdschrift mag plaatsen. We geven als RvB wel mee dat wij geen voorstander zijn van advertenties in afdelingstijdschriften.

Het bord

In het bondssec, in de keuken, hangt sinds kort 'het bord'. Dit is een beetje de lobby plaats waar je zotte en minder zotte projecten kan voorstellen aan vele zotte mensen. Dit is dus de plaats waar je volk kan vinden om jouw dromen waar te maken, en zo samen te werken aan een nog betere JNM. Als je dus nog eens passeert op het bondsec: zeker eens een kijkje nemen!

Statiegeldalliantie

We besloten om ons als JNM aan te sluiten bij de statiegeldalliantie. Die alliantie wil dat er statiegeld komt op blikjes en pet-flessen, iets wat nauw aansluit bij onze eigen duurzame kijk op de wereld.

Denkdag Natuur.

De denkdag van november is door te weinig inschrijvingen niet doorgegaan. Desondanks is het belangrijk dat we genoeg overleg hebben met Natuurpunt. We dachten met de Rvb eens na over hoe we beter willen samenwerken, wat wij als JNM verwachten en hoe we dit gaan doen. We gaan een nieuwe denkdag inplannen en gaan hier verder mee aan de slag!

**HOPELOOS VERLIEFD OP EEN RVB'ER?
DAN KAN JE HELEMAAL WEGKWIJLEN, WANT ER IS WEER EEN RVB-FILMPJE.
OF KOM GEWOON EENS AF OP ONZE MAANDELIJKSE MEETING!
HINT: DE VOLGENDE RVB IS: 13 MAART.**

**VOLG AL ONZE AVONTUREN VIA DE VERSLAGEN EN ONZE MEGA COOLE FILMPJES!
WWW.JNM.BE/VERSLAGEN**

NORBERT IN MEMORIAM

Tijdens de voorbije kerstvakantie moesten we afscheid nemen van Norbert Verbeke. Norbert was een vaste waarde tijdens de jaarlijkse buitenlandse trekkampen van JNM. Vogels en muziek waren zijn passie, hij was dan ook vaak te vinden in de Dijlevallei, het Zoniënwoud en het plateau van Leefdaal. Maar hij zocht het niet altijd zo dicht bij huis. Hij kon ook gepassioneerd vertellen over de prachtige natuur in zijn tweede thuisland: Polen, waar hij vaak de vakantie doorbracht. Deze zomer wilde hij nog een JNM-kamp naar Polen organiseren, om ons al zijn favoriete plekjes te tonen. Een kamp waar we nu enkel in onze gedachten nog kunnen van dromen.

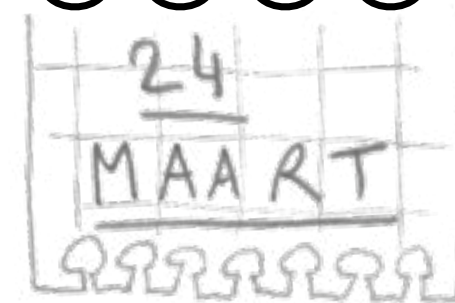
Norbert werd 22 jaar.

Om Norbert te herdenken wordt geld ingezameld voor het beheer van zijn geliefde Dijlevallei <http://natuurpuntgebied.koalect.com/project/9111>

AA

WELKOM OP DE TREFDAG TRAGE WEGEN

ONTMOETINGS-DAG VOOR LIEFHEBBERS VAN WANDEL- EN FIETSPADEN OP ZATERDAG 24 MAART IN HERZELE

Uitwisseling, inspiratie en een verkwikkende voorjaarswandeling: dat zijn de ingrediënten van de jaarlijkse Trefdag. Bezoekers krijgen een blik achter de schermen van het aangekondigde decreet gemeentewegen: Vlaams parlementslid en initiatiefneemster Lies Jans geeft tekst en uitleg. Diverse lokale werkgroepen uit heel Vlaanderen en pleitbezorgers van trage wegen vertellen over hun ervaringen en gaan in dialoog. Doorheen de info- en uitwisselingssessies staan de lokale verkiezingen en beleidsuitdagingen centraal.

Het voormiddagdeelte vindt plaats in de gemeentelijke basisschool De Kersentuin, op wandelafstand van het treinstation Herzele. In de namiddag loodst de werkgroep Trage Wegen Herzele het publiek langs veilige en natuurrijke padjes, nieuwe doorsteekjes, uitgestrekte kouters, kasteeldreven en grenslandschappen.

De Trefdag is een hartelijk ontmoetingsmoment voor liefhebbers van trage wegen én alle fervente wandelaars en fietsers. Meer info: www.tragewegen.be/trefdag

A photograph of three young people outdoors, likely at a festival or campsite. A young man with dark, curly hair is in the foreground, focused on preparing a sandwich or burger on a bun. He is wearing a black t-shirt with a red graphic and a grey strap across his chest. Behind him, two young women are also preparing food. The woman on the left is wearing a black t-shirt with a red 'IMM' logo and a light blue cardigan. The woman in the middle is wearing a blue top. They are all standing in front of a dense background of green trees. The scene is brightly lit, suggesting daytime.

VAN DI. 10 APRIL
<u>TOT</u>
ZON. 15 APRIL

A hand-drawn signpost with the word "HAGELAND" written on it. The sign is rectangular with a pointed right side, mounted on a single vertical post. The word is written in a simple, hand-drawn font.

PRAKTI SCH
WANNEN : 24 APRIL 2008 - DINSDAG
WAAK : LOCATIE VOLGT
MEENEMEN : STEVIG SCHOEISEL, EEN
LANGE BROEK VAN HARDIG
ZIJN EN EEN GROOT LUMMEN!
ACTIVITEITVERANW. : PAULIEN VAN HANWERS
(PAULIEN.VH.07@GMAIL.COM,
0693 44 13 15)
INSCHRIJVEN VIA : WWW.DHN.DE/ALTI VITEITEN

AAAAAAAAAAAAAAAAANKONDIGINGEN

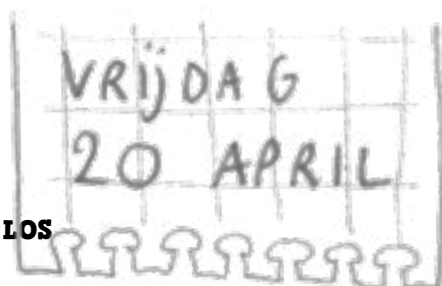
JNM FOLKFEST 2018

KLAAR OM TE DANSEN?
OM ZOWEL JE HART ALS JE ZIEL VRIJ TE LATEN?
TE DANSEN OP OPZWEPENDE FOLKTUNES?
OM JOUW BREIN VRIJ TE LATEN EN JOUW VOETEN EN BENEN LOS
TE LATEN EN TE EXPERIMENTEREN OP DE FOLKY TUNES?

DAN BEN JE HIER OP DE JUISTE PLAATS!
NAMELIJK HET EERSTE ECHTE JNM FOLK FEESTJE!

AL ERVAREN FOLKDANSER
OF HEB JE EERDER TWEE
LINKERDANSVOETEN? MAAKT
NIET UIT WANT WE STARTEN
EERST MET EEN DANSINITIATIE!
DAARNA BARST HET FEESTJE
LOS MET LIFE-MUZIEK DOOR
JNM-MUZIKANTEN. ENKELE
ECHTE JNM-BANDS ZULLEN HET
BESTE VAN ZICHZELF GEVEN!

EEN BEETJE, HALF OF VOLLEDIG
OVERTUIGD?
KOM DAN ZEKER EENS PIEPEN/
INIËN EN GROOTLEDEN!
HET ZAL ER BEESTIG ZIJN,
MET NATUURLIJK VEEL JNM
SFEER, EEN LEUKE BENDE JONGE
MENSEN, FOLKSE DANSPASSEN
EN LEKKERE DRANKEN!

Mark The Date: JNM Folk Fest - Vrijdag 20 april 2018

De dansinitiatie start om 19u30, het eerste optreden om 20u30!

Waar: Zaal Kring Heilig Hart, dicht bij station Dampoort in
Gent (Heilig Hartplein 2, 9040 Sint-Amandsberg).

Prijs: vvk: 3 euro (dus als je ingeschreven bent op de site: www.jnm.be/activiteiten)
adk: 4 euro

Meer informatie en inschrijven via de site van JNM Nationaal!

Iedereen is welkom en tot dan!
Het JNM FolkFest Team

WAARNEMINGSCONTEST (WNC)

Het natuurstudiecongres is nog niet lang
gedaan, de vergaarde kennis dus nog fris
in het hoofd, tijd om het veld in te trekken
tijdens deze 24 uur lange contest tussen
afdelingen. Verken je afdeling en waag je kans
op eeuwige roem en een prijs! Het concept zal
gelijkaardig zijn aan vorig jaar, bingo's die je
moet invullen en verschillende prijzen, zodat
niet enkel de afdelingen met de meeste kennis
winnen.

Schrijf je afdeling in door de NWG te
contacteren en houd de kalender in de gaten
voor meer informatie.

Klinkt dat allemaal nogal mysterieus?

Neem een kijkje op www.jnm.be/activiteiten en er zal veel duidelijk worden.

jnm Bxl Presents

30-03-18

go wander

gloa in the dark edition

Triquetra live

Levitation Sound

PayBa vs. Dyonisos

Selector Sensimelia

Amelouk

and more

@jh Tongeluk - Bosstraat 10, 1083 Ganshoren - €2

#groterdangent

kakoeewwwwwwzei de uil

CONTACTPAGINA

AFDELINGEN

Akerland	Thiers Veronika	veronika.thiers@hotmail.com	0497 25 73 86
Antwerpen	Jansen Raf	rafjansen@scarlet.be	03 825 27 82
Brugge	Breekelmans Loes	loes.breekelmans@gmail.com	0499 27 52 87
Brussel	Moyersoen Amel	amelmoyersoen@gmail.com	0483 65 20 71
Durmeland	Van de Velde Jorn	jorn.vandevelde@gmail.com	0493 02 96 97
Eeklo	Develter Roeland	roel_d_@hotmail.com	0474 30 92 79
Eeklo	Pieterjan Dhont	dhont_pieterjan@hotmail.com	0470052874
Fruitstreek	Pieter Vanstraelen	pieter.vanstraelen@skynet.be	0498 64 57 45
Gent	Rachel Strijdonk	rachel.strijdonk@outlook.com	0472 08 85 94
Hageland-Zuiderkempen	D'hulster Floriaan	floriaandhulster@gmail.com	0489 41 25 07
Klein-Brabant	Kindt Anton	anton.kindt@hotmail.com	0479 43 01 44
Kortrijk	Detavernier Julie	julke268554@hotmail.com	0499 43 36 15
Krekenland	Ponnet Aaricia	aaricia.ponnet@gmail.com	0471 32 55 45
Lage Kempen	van der Meer Sofie	eifosvdm@hotmail.com	0487 73 12 46
Lage Kempen	Jongeneelen Olga	olgajongeneelen@yahoo.com	
Land Van Aalst	Nijs Sander	sander.nijs.aalst@gmail.com	0497 915268
Land Van Aalst	Eyckerman Mirte	mirte.eyckerman@skynet.be	053 83 62 43
Leievallei	Bolckmans Klara	klara.bolckmans@gmail.com	0479 02 74 40
Leuven	Vanrespaille Mathijs	mathijsvanrespaille@hotmail.com	048613 16 70
Markvallei	Fockaert Lysander	lysanderfockaert@hotmail.com	0472 71 04 32
Mechelen	Eggermont Mathias	mathias.eggermont123@gmail.com	0470 06 52 43
Midden-Brabant	Bollue Barbara	barbara.bollue@gmail.com	0496 94 13 94
Midden-Limburg	Spaas Charlotte	charlotte.spaas@outlook.com	0478 77 91 43
Middenkust	Allaert Reinoud	reinoud.allaert@gmail.com	0471 11 39 21
Moervallei	Scheire Jonas	jonas.scheire@live.be	
Neteland	Van Cleuvenbergen Iris	iris.vancleuvenbergen@gmail.com	0477 90 34 11
Ninove-Geraardsbergen	Van Vaerenberg Kirsten	kirstenvv5@hotmail.com	0472 40 48 33
Noordwest-Brabant	Beyens Eva	just-eva@hotmail.be	0493 74 02 32
Onderstebovenschede	Verhoeven Anna	annaverhoeven1995@gmail.com	0472 40 31 26
Pajottenland	Bonte Lore	lore_bonte@hotmail.com	0494 80 98 08
Pallierterland	Peeters Dedapper Aeneas	aeneaspeeters@telenet.be	015 32 02 52
Poekebeek	Fraeyman Johannes	johannes.fraeyman@gmail.com	051 65 78 30
Roeselare	Cool Robbe	robbecool10@hotmail.com	0470 48 14 33
Roeselare	Fraeyman Elisabeth	elisabeth.fraeyman@hotmail.com	0472 49 98 84
'S Heerenbosch	De Maegdt Maya	mayademaegdt@gmail.com	0487 66 54 33
Taxandria	Dumortier Lara	laraatje@hotmail.be	0499 72 30 59
Vlaamse Ardennen	Goethals Faramir	goethalsfaramir@hotmail.com	0494 40 23 89
Voorkempen	Van den Broeck Nina	nina_vdb93@hotmail.com	0476 59 30 91
Westland	Van Echelpoel Willem	willem.ve@hotmail.com	0476 02 36 82
Zandland	Kemps Jan	jan@annetanne.be	0485 00 36 88
Zottegem	Ghijs Jakob	jakob.ghijs@gmail.com	0488 80 06 65
Zottegem	Vanhauwere Anton	antonvanhauwere9@gmail.com	0476 79 33 87
Zuidwest-Brabant	Devogel Andries	andriesdevogel@hotmail.com	0476 05 65 66
Zuid-Limburg	Bijnens Riene	rienebijnens@hotmail.com	0474 10 47 77

HOOFDBESTUUR

Bondsvoorzitter	Jakob Vandevoorde	bovo@jnm.be	0483 40 31 23
Bondssecretaris	Jorn Van de Velde	bondssec@jnm.be	0493 02 96 97
Bondspenningmeester	Warre Schauwvlieg	ping@jnm.be	0499 40 84 97
Beheerwerkgroep	Jakob Ghijs	jakob.ghijs@gmail.com	0488 80 06 65
Milieuwerkgroep	Emma De Backer	emmadebacker@outlook.be	0471 26 55 46
Natuurstudiewerkgroep	Sander Bruylants	bruylantssander@gmail.com	0485 65 12 77
Afdelingsondersteuningsploeg	Linde Verlooy	lindeverlooy@gmail.com	0499 72 20 26
Vormingsploeg	Judith Herman	boerewormkruid@hotmail.com	0484 10 81 77
	Elias Van Bruyssel	elias.van.bruyssel@gmail.com	0470 44 52 91
	Emma Verheirstraeten	emma.verheirstraeten@hotmail.com	0471 71 23 63
Communicatieploeg	Annelieke Scheelen	annelieke.scheelen@gmail.com	0478 99 91 19
Praktische ploeg	Jeroen Demaeght	demaeghtjeroen@hotmail.be	0499 99 89 68
Knokploeg	Joeri Verlinden	veeboer.jv@gmail.com	0495 40 29 21
Winkelploeg	Oliver Mechthold	olivermechthold@gmail.com	0478 40 27 53

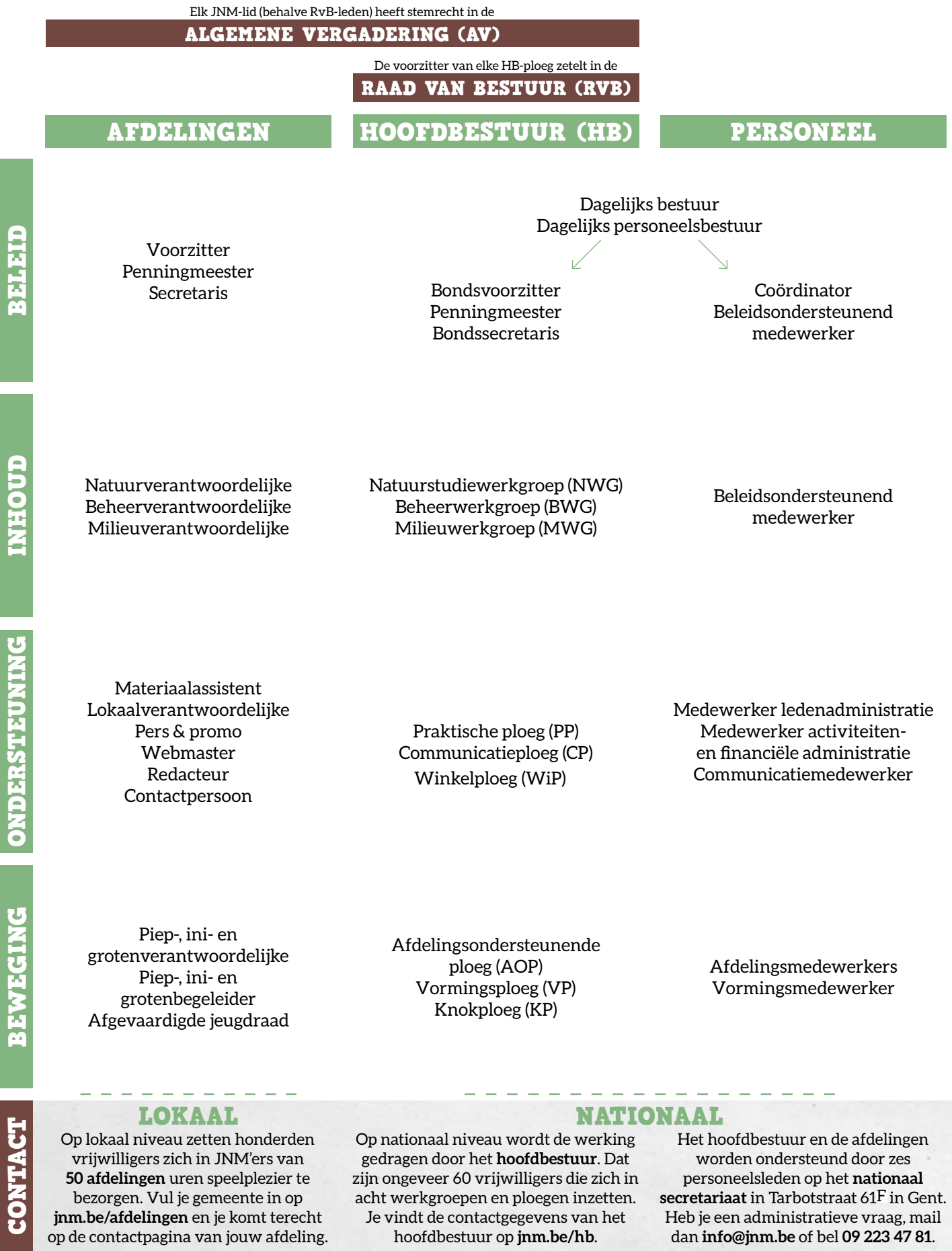
JNM-secretariaat
Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent
tel: 09 223 47 81
info@jnm.be

JNM-winkel
Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent
tel: 0479 58 64 44
winkel@jnm.be

Meer informatie over lidmaatschappen vind je op pagina 2.
Je lidnummer vind je op de adressticker van dit tijdschrift.

ORGANIGRAM

JNM heeft een lokale en nationale werking. In dit organigram ontdek je wie wat doet. Onze contactgegevens vind je onderaan deze pagina.

JNM WINKEL

www.jnm.be

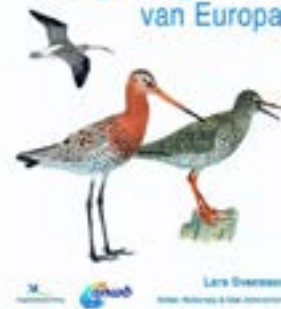

ANWB VOGELGIDS

€35 (20% korting leden)

Om volop te kunnen vogelen!

ANWB Vogelgids van Europa

DOMO-BOEKJE

€15 (20% korting leden)

Kennismakings- en teambuildingsboekje met vertrouwensspelen en spelletjes voor buiten en binnen.

Het Dodemomentenboekje, ontwikkeld door JNM-NiGer (Ninove-Geraardsbergen), biedt de oplossing voor wie even geen inspiratie heeft.

OPINEL N°8 INOX

€11,95 (20% korting leden)

Aan een vlijmscherpe prijs!

DE JNM-WINKEL • JNM.BE/WINKEL • KORTRIJKSEPOORTSTRAAT 192 TE GENT
OPEN VAN DINSDAG TOT VRIJDAG: 14U TOT 18U
EERSTE ZATERDAG VAN DE MAAND: 10U TOT 18U